

Az elemzés feladata nem a kézenfekvő dolgok és az elvárások igazolása, hanem a valóság felderítése. Ilyen módon kétes szórakozás egy témakör vizsgálatába kezdeni, melynek állítólagos magvát, lényegét a médiák mindenholnak harsogják: Németország erősödik, súlya a világban nő, politikai és katonai hatalma terjed.” Bizonyítéku sok mindent lehet és szoktak latba vetni, az erre vonatkozó számadatok a napi sajtóban és az internetben találhatók: a megnőtt külkereskedelmi aktívák, a vártnál lényegesen nagyobb adóbevételek, a katona-állomány tervbe vett növekedése, egyszerűval: Németország erősödése az európai és globális viszonylatban és ezzel az emelkedését az államok rangsorában.

Ilyen egyszerű? Az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szövetségének tagjairól úgy szoktak beszélni, hogy a világ népeinek családja. Ez a romantikus elnevezés minden indokolt cáfolat, például veszekedések és háborúk ellenére, magjában helytálló: az emberiség még a politikai és állami felosztottságában is végül egy nagy család, legalábbis sok családból áll. Ennek viszont megvannak a törvényszerűségei. Az egyik legfontosabb jellege, hogy a magától elteretődő egyetértés mellett – ez indokolja a család elnevezést – állandó versengést és civakodást figyelhetünk meg. Tehát a család ellenére az egyén, az egyéni érdek és az egyéni tettekézség határozza meg a történeteket. Egyik legfontosabb párhuzam az egyén, a család és a társadalom meg a nemzetközi politika között az erősödés, a felemelkedés, egy szóval a siker törvényszerűségei. Egy csóró egyén a családjában és a családjá a saját környezetében akkor „nagy”, ha nem csak több cigarettát tud szívní, hanem el is tud „ajándékozni”, ezzel kikényszerítve mások elismerését, sőt - az elfogadás esetében - háláját. Amikor viszont az egykori csóró magasabb társadalmi szintre, például az iparosok és kereskedők társaságába feldolgozta magát, ott már senkit sem tud lenyűgözni egy cigarettával, korábbi előnyei semmissé válnak, új versenytársakkal és versenyfeltételekkel áll szemben, új teljesítményeket kell nyújtania. Nagyon sokba kerül, kisiparosból nagyiparossá, kiskereskedőből nagykereskedővé válni. De akárhány versenyt megnyer, akármilyen nagyságrendbe sikerül előnyomulni, soha sem a győzelmet, hanem csak a selejtező következő fokát érheti el – mint a Microsoft meg az Apple, a Toyota meg a VW. Az elméletileg lehetséges győzelem csak ahhoz vezet, hogy a vesztesek újból és újból összefognak ellene.

Munkaerőáramlás a határon túlról

„Külföldiek munkája: szigoritana az osztrák kancellár”. Ez a cím, és sok hasonló jelent meg februárban a magyarországi lapokban, miután Werner Faymann bejelentette, hogy kormánya megkurtítaná a kelet-európai munkavállalók szociális juttatásait. Közben nagy változás ment végbe: Faymann már nem kancellár. A munkavállalók még Ausztriában vannak...

Faymann szokása szerint a „Kronen Zeitung”-nak adott interjújában harangozta be az újdonságot: „Nyitot lenne” az uniós munkavállalók nem Ausztriában élő gyermekei után járó családi pótlék csökkentéséről szóló tárgyalásokra.

Előtte már Sebastian Kurz külügyminiszter is kimondta az addig elképzelhetetlennek hitt tény: Mivel Ausztria évente 230 millió eurót fizet ki olyan gyerekek után, akik nem az országban élnek, gondolkodni kellene a változtatáson. Kurz elmondta: Romániában 15 euró a családi pótlék, míg Ausztria két gyerek után 300 eurót fizet, ami a romániai átlagfizetés. Ausztriának munkaeuró, nem pedig olyan emberekre van szüksége, akik csupán a legkedvezőbb szociális rendszert keresik, mondta a miniszter. A socialista Faymann és a néppárti Kurz tehát hasonló vonalon mozgott.

De egész máshol mozogtak, mint Faymann pártbarátja, Hans Niessl. Burgenland tartományfőnöke ki tudja hányadszor ismételte meg: Bizonyos szakmákban ki kellene zárni a külföldieket a munkapiacról. Ezt a „szektorális védelmet” szerinte fel kellene venni az Európai Unió kikutatási irányelvébe, amely különben „az első lépés a bér- és szociális dömping felé”. Aki így akarja folytatni, „az a burgenlandi munkavállalók érdekei ellen van, akiket munkanélküliség fenyeget.”

szágénál vagy Olaszországnál egyharmadával nagyobb. És mégis csak veszélyeztetett a primátusa: Ha majd valamikor Törökország is az EU tagja, akkor a német állampolgárok száma egy csapásra másodrangú lesz.

Másrészt Németország nehezen viseli, hogy egyik-másik társországnak történelmi „behozhatatlan” előnyei vannak. Az Egyesült Királyság és Franciaország az ENSZ Biztonsági Tanácsának állandó, egyedi vétőjoggal rendelkező tagjai. Ezt az előjogot akkor érték el, amikor Németország legyőzése volt a legnagyobb világpolitikai tét – és rá sem gondolnak arra, hogy erről lemondjanak, vagy pláne Németországgal megosztanák egy esetleges egységes EU-Biztonsági tanácsi tagság keretében. A német diplomácia viszont elég ügyetlenül ezt a vágyát már többször kimutatta.

Berlin számára „behozhatatlan” az is, hogy Nagy-Britannia és Franciaország atomfegyver birtokában vannak és ezért egyenjogúnak érzik magukat az Egyesült Államokkal, Oroszországgal és Kínával. A német kormány elég ügyetlen volt amikor a Bundeswehr első éveiben Franz Josef Strauß hadügyminiszter személyében azt a benyomást keltette, hogy ő is szívesen volna katonailag „atomhatalom”, illetve a német sajtó a Der Spiegel indítására azzal vádolta a saját kormányát, hogy atomfegyverkezésre tör. Akárhogy volt, Párizsban és Londonban bevésődött Bonnal illetve Berlinnel szemben az országok és jogaik közötti különbség. Ezen a két tényezőn semmiféle gazdasági vagy technológiai német előny nem fog változtatni. És ennek következtében Britannia kivételi magának az EU-belüli opt-out-jogot, Németország viszont nem.

Az alapvető különbség szintén beláthatatlan időre határt húz Németország indítási és cselekvési lehetőségeinek: a Hitleri teher és a második világháború kibontakozása. Az első hat – bonni – kancellár ennek tudatában volt, hogy országuk a saját kormányzásuk idejében nem lehet Európa vezető állama abban az értelemben, hogy az Európát vezető állam legyen. Elsőként az 1944-ben született Schröder kancellár, majd Angela Merkel (született 1954-ben) kezdték gondolni, hogy Németország múltja elintéződjött. Bár 2008-ban Merkel súlyos indokkal azt nyilatkozta, hogy Izrael biztonsága a német állam lényegének része. De már két évvel később semmibe vette, hogy más államokkal szemben is van Németországnak erkölcsi adóssága: 2010 márciusában a Bundestagban alig kendőzve azt fejezte, hogy Görögországot ki kellene zárni az Euró-zónából. Ezzel nem csak látogatott adott a Görögország elleni spekulációnak, hanem ki is hívta az európai társországok éles, habár még nem nyilvános ellenszenvét – „Németország ne

Szerencsére Niessl a jobboldali szabadságpárton kívül nem talált partnerre. Saját pártbarátja, Alois Stöger (akkor még szociális miniszter), kimondta: „Szektorális védelem az európai joggal nem egyeztethető össze.” Reinhold Mitterlehner alkancellár inkább úgy magyarázta a kérdést: Ausztriának nem kell „Albánia-stratégia”. Szerinte tiltások és izoláció „pont az ellenkező eredménnyel járnának: emelkedne a munkanélküliség”.

Még részletesebben a „Die Presse” nevű osztrák napilap tért ki a témára. „Niessl tudja, hogy sok földije nem tudná fizetni ágyhoz láncolt hozzátartozói ápolását magyarországi vagy szlovákiai ápolók nélkül. Hogy sok burgenlandi kórház rászorul a szomszédos országból jövő munkatársakra. Tudja, hogy a burgenlandi kékfrankos ősszel a szőlőhegyen rohadna, ha nem lennének a magyar segítők szorgalmas és főleg olcsó kezei” – írta Gerhard Hofer. Ami a munkanélküliséget illeti, felhívja a figyelmet: Burgenlandban ugyan 11.000 ember van munka nélkül, és márciusban mégis több, mint 600 munkahelyet nem lehetett betölteni. Hofer szerint nem a külföldiek miatt, hanem azért, mert sokan nem is akarnak dolgozni. Hogy miért? Mert a január elsejei adóreform arra volt jó, hogy minden száz euróból, amit egy munkaadó fizet, 52 euró jusson el a munkavállalóhoz (ez előtte 50,50 euró volt). Akkor már inkább kelet-európai foglalkoztatnak, persze sokszor szerződés nélkül.

Kissé „Krone”-féle bulvárd hangnemben jelentette a „Presse”-konkurens „Der Standard”, hogy már több a magyar, mint a török vendégmunkás Ausztriában. Tavaly mintegy 71 ezer magyar dolgozott az országban.

szekletáljon Európa népei között” alapon. Hogy a 2015 júliusa nem a Grexittel végződött, hanem Görögország megtámogatásával, az nem felelt meg a német kormánykoalíció négy éven keresztül hajtogatott tervének, hanem a francia–angolszász nyomás eredménye. Ennek ellenére a német sajtó a brüsszeli megegyezőést Merkel kancellár javára írja nap mint nap.

Hogy a Brexit milyen végzetes elképzelés volt és milyen végzetes döntés lett volna, az már hat héttel később mutatkozott: mit várhatott volna el Németország egy pénzügyileg összecsorpannt és cserbenhagyott Görögországtól? Azt biztos nem, hogy a menekült áradat esetében kooperáljon az Európai Unióval és német nyomásra még együtt is működjön történelmi ellenfelével, Törökországgal. A Brexit kampány viszont nem volt a berlini külpolitika black out-ja, hanem – úgy tűnik – sajnos jellegzetessége. Ugyanaz a mentalitás, hogy az európai közösségben csak mi tudjuk, mi a helyes, vezetett a szeptember 4-ikei döntéshez, anélkül, hogy a kancellár asszony erről előre egyeztetett volna minden EU-tagállammal és minden német tartomány miniszterelnökével. Az európa-, sőt a nyugati világi következményeknek látszik, mi történik akkor, ha egy közösségen belül valamelyik állam összetéveszti saját vezető státuszát a vezetésre való felhatalmazással. Hogy ez nem véletlenül, hanem meggyőződésből történt, arra a legjelentősebb német politológia-professzor, Herfried Münkler, könyve bizonyíték, melynek címe „Macht in der Mitte – Die neuen Aufgaben Deutschlands in Europa”. Ennek ellenére kétségtelen, hogy Berlinben sem a kancellári hivatal, sem a kül-, sem a belügyminisztérium, sem a határvédelem, sem a rendőrség nem voltak formálisan, de még koncepcionálisan sem arra felkészülve, hogy átgondoltan és hasznosan vezessék az Európai Uniót eddigi legnagyobb viharán keresztül. Indítványai az EU-tagállamok többsége akaratán sorban meghiúsulnak.

Az elhatározás és a realizmus sokkal egyszerűbb ügyekben is kettéválik Németországban. Az ország kapacitása nem akkora, mint a politikusok alkotói igénye. 2013 óta minden gyereknek a születésétől kezdve az iskolaköltségesség kezdetétig van joga egy államilag vagy közvetve megszervezett bölcső- vagy óvodai helyre. De az állam nem képes a százszázalékos ellátottság biztosítására (legjobb esetben 40 százalék körül tartanak), mert egyszerűen nem áll elég gondozó személyzet rendelkezésre. A hiányokat nem lehet euróval pótolni. Rendelkezni emberekkel nem lehet pénzzel előteremteni. Ugyanez vonatkozik arra a személyállományra, mely a feltételezések szerint a jövőben szükséges lesz az öregek ápolására. Ez vonatkozik azokra a számokra, mellyel a szövetségi köztársaság és az egyes tartományok növelni akarják a rendőrállományait. Ez vonatkozott arra is, amikor a menekültügyi hivatalok növelni akarták döntéshozó személyzetük számát. És ez vonatkozik

Alexander Van der Bellen

nem utolsó sorban arra a hétezer főre, mellyel von der Leyen hadügyminiszter asszony a német katonák számát akarja növelni. De nem az a típusú ember kell neki, aki ma a számtalan security-cégben tölti életét. Az ipar szakmunkáshiány-panaszáról még nem is volt szó. Pénz van sok mindenre, habár nem mindenre, még az előre tekintő fejlesztési se-
gélyre sem. De a 82 milliós nép nem képes saját igényeinek megfelelő számban munkaerős személyeket kitermelni. Németország ott áll, ahol a múlt század hatvanas/hetvenes éveiben állt: sok gazdasági és kö-
zellátási munkát csak Törökországból vagy Koreából származó „vendég”-munkásokkal tudta elláttatni. Most pedig az a furcsa helyzet állt be, hogy a beér-
kezett menekültek és útítársak milliója a következő időre még növeli a munkaerőigényt az integrációra, a nyelvtanításra, az általános oktatásra, a közbizton-
ságra – és nem utolsósorban az ellátásra, lakás- és munkahelyépítésre.

Németország gazdasági ereje európai viszonylatban óriási – világviszonylatban másodrangú. Közmondás szerint export-világbajnok, de az export-bevételeinek napról napra növekvő része a sikeres „német” cégek külföldi, feltűnően sok kínai (rész-) tulajdonosa zsebébe megy. Összegeben Németország középhatalom, nem pedig központi hatalom a világpolitikában, semmi esetre sem nagyhatalom az Egyesült Államok, Kína, India, Oroszország vagy Indonézia, akár Japán társaságában. A legjobban foci-szakértők érzékelik ezt a helyzetet: Németország olyan, mint Nürnberg vagy Frankfurt nevezetes csapatai: túl gyengék az első Bundesligára, itt a rangsor végén kell lenniük, de a második ligában olyan erősek, hogy mindenkit vernek és ezért állandóan a feljutásukról álmodoznak.

GEORG PAUL HEFTY

Földrengés Ausztriában

2016. április 25-én, hétfőn 12.28 perckor 4,2 erősségű földrengés volt észlelhető Bécsben; epicentruma az alsó-ausztriai Allandnál volt. Az eseménynek nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget, annál is inkább, mivel körülökről nem futottak be jelentések, megakztán helyenként nem is volt érzékelhető.

Ilyenkor persze jön a babona és a geofizikai jelenségen túl másfajta jelentőséget is tulajdonítanak neki érzékeny lelkek. Már csak azért is, mivel előző nap, igaz, politikailag, szintén egyfajta földrengés rázta meg (fel) az osztrák közeletet, éspedig az elnökválasztások második fordulóit igénylő kimenetele miatt. Persze ez is megrázkódtatással járt, aminek következményei csak hetek, hónapok múlva mutatkoznak meg.

Időközben megtörtént a második forduló is: a 72 éves Alexander Van der Bellen 50,3%-kal került ki győztesen az országos viadalból. Nem teljesült kívánságuk azoknak, akik a fiatalítást tűzték zászlajukra. A 45 éves Norbert Hofer ugyan nagyon a győzelem közelébe került, 31.000-rel kevesebb szavazattal mégis csak 49,7%-os eredményt ért el.

A két időpont, április 24. és május 22. között eltelt kerek négy hét sok mindent felszínre hozott, többek között Werner Faymann kancellár visszalépését, aminek utolsó fejezetét a bécsi városháza előtti kifütyülése vezette be május 1-jén. Az elnökválasztások első menete okozta izgalmakat az Osztrák Néppárt látszólagos nyugalommal vette tudomásul, míg a Szociáldemokrata párt nyomban riadót fújt, mert minden jel szerint a Szabadságpárt jelöltje, Norbert

Hofer 35%-feletti első helyezése arra utalt, hogy Alexander Van der Bellen a 21%-os második helyről alig küzdheti fel magát az élre. Aztán az utolsó óra utáni számok mégis más eredményt mutattak. A megrázó meglepetés nyilvánvalóan az okozta, hogy a koalíciós pártok jelöltjei kerekén 11%-os sikertelenséggel kiestek. Politikailag ez váltotta ki a „földrendést”.

Az Osztrák Szociáldemokrata Pártnak Christian Kern jelölésével látszólag sikerült áthidalnia a pártom belül nyilvánvalóvá vált kettéválást a jobb-, ill. baloldali erők szemenéztetésével, a továbbiakban azonban minden azon múlik, hogy a kancellárserével minden más kérdés megoldható-e, vagy pedig elmélyült vitával szembesül az osztrák társadalom.

A jelenleg országgálo szocialdemokrata-néppárt koalíció már második nekifutásával is inkább azt mutatja, mennyire tehetetlenségi szinten rekedtek meg az elodázhathatlan feladatok. A néppárt Michael Spindelegger leváltásával bizonyos reményeket helyezett Reinhold Mitterlehner személyébe, csakhogy alig válaszolható meg a magvas kérdés: csupán a vezérlő személyek alkalmasságán múlik-e a kilábolás, vagy pedig sokkal mélyebb, általános válsággal küszködik Ausztria, amit eddig inkább kormányzsinat vették felfedezni?

A válság minden bizonnyal mélyreható és általános jellegű európai mutatókkal, amit az elnökválasztások folyamán felmerült kérdésekkel kapcsolatosan Andreas Khol személyén keresztül kísérreljünk.

Folytatás a 2. oldalon

Határok nélkül

„Emberek, idők, tárgyak”

– mediális installáció különböző népcsoportok képviselőivel

A 2016-os év egyben a Burgenlandi kulturális sokszínűség éve is. Ezt a témát tűzte ki célul a Kismartoni Tartományi Múzeum idei süllypont kiállításra is, amely május közepétől lesz látható.

Trabichler Jasmin Maria kiállítás-tervező elképzelésében olyan fogalmakat vet fel, mint idegenség, társadalmi felelősség, felebaráti szeretet, humanizmus stb. Múzeumokat kulturális intézményeknek tekint, melyek gyűjtésük és megővásuk révén társadalmi felelősséget vállalnak. Összesen 12 személy portréját dolgozza fel, akik a burgenlandi népcsoportok, kisebbségek és ideköltöztet egyének színes keresztmetszetét képezik és anyanyelvükön szólalnak meg.

Trabichler Jasmin ezúton az emberek személyes látószögeit mutatja be múzeumok szerepkörével kapcsolatban. Társadalmi ideálok,

hovatartozás és identitás bemutatásáról van szó, melyek egy-egy konkrét tárgyi, illetve szellemi dolgon keresztül nyilvánulnak meg. Az egyes vélemények igen tarka sokszínűséget eredményeznek, együttesen azonban egységes képet alkotnak. A múzeum ezúton nemcsak kulturális tárgyak tároló helye, hanem személyes látószögek hálózata is.

Három felsőőri résztvevője is van a körnek. DOWAS Katalin a magyar népcsoport képviselőjében, Horváth Manuela a roma és Krutzler Sonja a burgenlandi horvát népcsoport részéről. Elbeszéléseikkel egyéni megvilágításba is helyezik Burgenland tartomány népcsoportjait.

A nyelv és kultúra megőrzésével és továbbadásával, a kultúrák békés együttélésével tarka mozaik jön létre, amely példaértékű lehet egész Európára nézve is.

DOWAS KATALIN

Az első magyar hegymászó, aki elérte az Annapurna 8091 méter magas csúcsát

Klein Dávid a 60 napos Johnnie Walker Annapurna Expedíció során az alaptábor először egyáltalán közelítette meg és 6 napot töltött teljesen egyedül, miközben csaknem 4000 méter magasságra jutott, azonban ösvény nem nagyon látszott sehol, hatalmas földrajzi formák alapján tudott csak tájékozódni és mivel – hiába közelítette meg néhány száz méterre az alaptábor – nem látta a célt, a műholdas telefonja és víz nélkül a negyedik napon így döntött, hogy mindenképp vissza kell fordulnia. Végül helikopterrel jutott fel a 4200 méter magasságban található alaptáborba. Összebarátkozott Jost Kobusch német hegymászóval, akivel az első hét kivételével végig együtt mozogtak, hasonló volt a stratégiájuk és mindketten oxigénpalack nélkül másztak. A 14 nés serpa és a

nagyjából 20 serpa származású hegymászó közül kevesebb mint tizen másztak oxigénpalack nélkül. Közülük egy fő április 30-án, a többiek pedig május 1-jén érték el a csúcsot.

Klein Dávid elmondta, boldog, hogy a magyar statisztikából javították, de neki inkább önmaga melyébb megismerését, jobb emberré válását jelenti a hegymászás. „Ödafent egy nyers, letisztult világ fogad, olyannak látod magad, amilyen a valóságban vagy”. „Lélekben nagyon sokat gazdagodtam, sokat kaptam a hegytől. Egy nagyon val megismerkedtem meg, emellett pedig nagyon sok szépséggel találkoztam”.

Megemlékezett Horváth Tiborról, aki a 2012-es első magyar Annapurna expedíció során veszítette életét.

Földrengés Ausztriában

Folytatás az 1. oldalról

megközelíteni, természetesen ausztriai viszonylatban. Minden pártpolitikai besorolástól függetlenül állítható, hogy a Parlament volt előke valamennyi elnökjelölt közül a legalkalmasabb volt az államelnöki tisztségre. Voltak olyan vélemények, hogy mind az ő, mind pedig szociáldemokrata vetélytársa „elhasalása”, nem is annyira nekik szólt, mint inkább pártjuknak. Ugyanakkor még néppárti vélekedések szerint is Khol koránál fogva eleve hátrányos helyzetben volt, mert fiatalítani kell – hangzott a jelszó.

Aztán a 45 éves Norbert Hofernél hirdelenjében mégsem érvényesítették bizonyos oldalról a követelményt. Vagyis nem korbeli, hanem politikai-ideológiai választónakal kerültek felszínre. Andreas Khol nyilatott és következetesen hangsattotta konzervatív és keresztény mivoltát, vallomásszerűen fogalmazta meg: I mog das Land, i mog die Leit, azaz szereti az országot, szereti lakóit. Kiállítás, nem utolsósorban Ausztria landkénti említése mégis bizonyos elérés juttatott kifejezésre a szabadságpárti Hoferrel szemben, aki viszont folyton a Heimat (haza, hon) kifejezéssel élt. (A múlt sötét árnyai miatt tudhatt, mennyire terhelte ez a kifejezés.)

Fogadjuk el, hogy a pofon megmívny a Khol és Hundstorfer arcán, mint inkább a két nagypárton csattant: kiüresedett, a feltornázott válságokkal szemben tehetetlenek, tehát leszerepeltek. Felülnézelből mégis úgy tűnik, hogy a jelenlegi erőviszonyok közötti a társadalmi fűsültség melyévében nem sok vizet zavar az, aki elével megvallandó tör a felszínre.

A manőverezés végül is a két, ellentpólt képező személy közötti pengeváltások közepette félreérthe-

telenül feléldzte az osztrák társadalom kettészakadásának veszélyét: az egyik oldalon a populista-nacionalista színezetű Szabadságpárt, vele szemben liberális erők, amiket leginkább a Zöldök és a Szociáldemokrata Párt bal oldala testest meg.

Az elnökválasztások kimenetele azt jelzi, hogy közel egysúlyú erők kerülhetnek egymással szembe. Mielőtt az urnákba kerültek volna a szavazócédlulák, mind Hofer, mind pedig Van der Bellen úgy csitított a kedélyeket, hogy elnökként mindent elkövetnek a politikai szétosztottság megakadályozása érdekében. Hofernek nem sikerült bizonyítania, Van der Bellen azonban máris kitett magáért: pragmatikus humanizmust emlegetve mit sem használt korábbi kijelentése: a Szabadságpártot megvédni majd külföldön a szélsőséges besorolástól. Úgy nyilatkozott, Hofer elnöké választása veszélyeztette volna az osztrák külkereskedelmet, azzal az ígérettel töltözve érvéslését: az eljárástól megfosztotta a Mosonarmegye című regionális lap főszerkesztő tisztségétől. Hogyan vélekedik erről?

A Mosonarmegye cími lapot az én vezetéssel meépítettük fontos városi lappá. Győri barátommal alapítottuk, saját szellemi termék. S bizony nem volt könnyű életben tartani. Ez nem önkormányzati lapként indult. Sőt! Nem szerettem volna, ha olyan lenne, amiből tucatnyi van, s folyamatosan megfelelni akar az éppen regnáló hatalomnak. Így két

„Úgy kell megbecsülni a polgárokat, hogy nem hazudunk nekik”

– Interjú Böröndi Lajossal –

Barátait és ismerőseit villámcsapásként érte, hogy azonnali hatállyal elbocsátották állásából. Tulajdonképpen mi történt?

– Március 17-én, miután hazaértem Pestről „fölnéztem” a facebookra. Azonkívül, hogy eseményfotókat töltöttem fel a privát oldalamra, sok verset is bemásoltam. Itt tartottam a rokonokkal, barátokkal a kapcsolatot, de mint mindenki más, egy-egy bejegyzést lájkoltam, néha dühösen reagáltam. Valamikor korábban lájkoltam egy plakátot, már nem emékszem pontosan, mi volt a tartalma, de kicsit provokatív volt. Erre érkezett néhány reakció, s egy, a március 15-i tanártüntetésért lelkesedő is. Ez felháborított, hisz én mindig azt vallottam, nem való a nemzeti ünnepon tüntetni, főként nem a Parlament előtt, ahol éppen Kossuth-díjakat adnak át. Van elég nap a naptárban. Néhány erős mondatot írtam, majd vacsoráztam, később visszagondoltam a bejegyzésre s úgy találtam, ez nem igazán volt szerencsés reagálás, így töröltem az egészet. S másnap reggel a Népszabadság online már harsogva közölte: a főtáncos levarangozta a tanárokat. Aztán gyorsan minden médium átvette, s ragozta tovább. Este az összes híradóban mutatták az internetről levett fotómat s közölték, hogy kirúgták. Én ezeket nem is láttam, itthon lévén éppen a kert fát metszettem. Majd Pestről hozták a felmondó leveletem, pontosabban aláírták velem a közös megjegyzést. Ahogyan ilyenkor szokták, gondolom én.

Állítom, az én bejegyzésemet kevesen olvashatták, igazában annak sokszorosítása – amit nem én követtem el – lett a hír. S természetesen engemet senki fel nem hívott, azt hiszem, nem is voltam érdekes a történetben. Csak amíg fel lehetett használni. Tipikus karieryírókosságtörtént. Két nap múlva már hír sem volt az egész, minden ment tovább, csak engem gyilkoltak meg.

Természetesen hiba volt a bejegyzés, de nézzem körül csak bárki a facebookon! Milyen stílus uralkodott ott! Meggyőződés, hogy provokáltak s figyeltek a reakciómat. Figyelemten voltam, úgy gondoltam, lehet véleményem. Most már tudom, hogy nem lehetett.

– Facebook nyilatkozata, amiben végeredményben a kormány pártján állt, elégséges okul kinalkozott az azonnali elbocsátáshoz? Igazságos lépésnek tartja ezt?

– Nem tartom igazságosnak. Nem nyilatkoztam, nem álltam ki a térre hőbörögni, néha heves vagyok, de alapvetően szelíd, kompromisszumkereső ember. A tüntető tanárok követeléseinek sok igazságalapja van, de közös gondolkodással kell finomítani, vagy megváltoztatni a rendszert, nem hagyni, hogy fölhasználják az igazságos követeléseket politikai célokra. Sajnos itt az történt. Magam is tanár vagyok, harminc évig tanítottam, értecsigiztettem, ismerem a rendszert. S becsülöm a tanárokat, ők, mi neveljük teljes emberré remélem a családoddal együtt a gyerekeket. Még ma sem tudom elképzelni, hogy milyen magánfeljegyzéért ezt meg lehetett tenni. De mindig hozzáteszem magamban: ez Magyarorszá

– A történetek után beszélhet-e tüzzsünetről esetleges békekötés reményével, ha ez el is húzódik? – Szó sem lehet róla. Magammal békét kötöttem. Tudom, hogy hibáztam, de mindenki magával számoljon el. A saját lelkiismeretével. Én azt teszem, amit kell. Irok, bejegyeztettem egy új lapot, ami ösztöi jelenik meg a régióban. Természetesen legelőbb ennek az erkölcstelen ügynek tesznék pontot a végeré, mindenkiel tudni illik, hogy mi történt. A város polgárait úgy kell megbecsülni, hogy nem kell hazudni nekik. A jövő bizonytalan, de a jelennek a tényekkel szembesülnie kell.

DEÁK ERŐ

Vincze Loránt a FUEN új elnöke

A lengyelországi Boroszlóban (Wroclaw) tartott kongresszusán az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) új elnököt választott Vincze Loránt személyében, akit az RMDSZ jelölt a tisztségre, miután az elmúlt három évben a FUEN alelnökeként dolgozott az európai őshonos kisebbségek érdekében. „Megtiszteltetés számomra átvenni a FUEN vezetését, folytatni a kisebbségi ernyőszervezet 67 éves örökségét és az európai nemzetiségek nagy közösségét képviselni” – mondta a választási eredményhirdetést követően a FUEN új elnöke. Vincze Loránt jelölését az RMDSZ nevében Söger Csaba európai parlamenti képviselő tartotta fenn a FUEN Könyvülésén. Söger méltatta az elnökjelölt eredményeit a kisebbségvédelem területén, szakmai felkészültségét, politikai tapasztalatát, valamint nyelvtudását és kiegyensúlyozott személyiségét, amelyek mind a tisztség betöltésére ajánlják.

évtized alatt bizonyára sok-sok érdeket sértettünk, sértettem.

Törlesztettek. Egy ideje készülték már erre, 2010-től – az önkormányzat rá akarta tenni a kezét. Akkor, mivel a hivatalban dolgoztam, azzal az ötlettel álltak elő, hogy én maradok főszerkesztő, de a jól bejáratott lap legyen önkormányzati cég tulajdonában. Tudtam, hogy hibát követek el, de sok választásom nem volt, csak időt nyertem azzal, hogy ebbe belementem. Tudtam fizetni a dolgozóknak, s kompromisszumok árán lehetett működtetni az újságot. Most telt le az idő. Kellett a lap a baráti körnek. Azoknak, akik bele akartak ülni a készbe, akik másutt már lezserültek. És egészen az neveléses, hogy el lehetett lopni a lapot, be lehet ideig-óráig csapni az olvasót, de mi az értelme az egésznek? Hisz az újság nem egy zsák cement. Szellemi termék. Ez olyan erkölszi mlyelpont, ahonét valóban nincsen már lejjebb. Bármikor lehetett volna új lapot indítani, nem kell ilyen mélységekbe süllyedni.

– Egy verse kapcsán is megadták, hivatalos testületi ülésen állapították meg, hogy megsértette a várost.

– Ez neveléses. Egy a blogomból kimásolt versemet „elemezték” a testületi ülésen. S megállapították, hogy megsértettem a várost. Először el sem akartam hinni, hogy Kafka feltámadt, azt hittem napokig, hogy csak álmodtam az egészet. Persze ez minden ízében törvénytelen, szerzői jogokat sértő, és Mosonmagyaróváron a szabadszádságra fittyet hányó vakmerő tett volt. Nincs is mit mondani róla. Rákosi szelleme kísértett a városban. Nem az a baj, hogy valaki ilyesmire vetemedett, hanem, hogy senki nem habordott fel ezen, sőt a megyei sajtó dadalatosan közölte a tényt, s nem verte ki a biztosítékot. Ez nem lett országos téma. Miért is nem? Hol is élünk hát 2016-ban?

– Emberileg megalázó, ami történt. Ezt érdemelte az országosan ismert költő, Böröndi Lajos, aki-negéz költészete emberségről és magyarságról tanúskodik?

– Persze. Hisz milyen felháborító az, hogy az ember különféle kiadóknaél eljut 13 verseskötetig, s néhány méternyi folyóírat órái tanulmányait, az elmúlt két évtizedben három útkönyvet ír a városról. Mosonmagyaróváról, amit úgy szeret, hogy bánt, hisz Trianonban levágták kezét, lábát, megyei szerepe elsovadt, 45 után kipusztították belőle a szellemet, s értelmiségit elűldöztek. Hogyne fájna, hogy mai értelmiségi is megtanulta, hogy nem szabad beszélni. Én úgy szeretem a várost, mint ahogyan Ady Magyarországot. Nekünk Mohács kell?

– Négy évtizede él Mosonmagyaróváron, ill. közvetlen közelében. Első, 1989-ben megjelent verseskötetének Emigráns reménya a címe. Legutóbb, a múlt évben megjelent 13. kötete Elhúzódo tüzzsünet címmel jelent meg. A prófétaínak bizonyult cím után bebizonyosodott az emigráció ténye. Kérdés, van-e remény?

– Nincsen.

– A történetek után beszélhet-e tüzzsünetről esetleges békekötés reményével, ha ez el is húzódik? – Szó sem lehet róla. Magammal békét kötöttem. Tudom, hogy hibáztam, de mindenki magával számoljon el. A saját lelkiismeretével. Én azt teszem, amit kell. Irok, bejegyeztettem egy új lapot, ami ösztöi jelenik meg a régióban. Természetesen legelőbb ennek az erkölcstelen ügynek tesznék pontot a végeré, mindenkiel tudni illik, hogy mi történt. A város polgárait úgy kell megbecsülni, hogy nem kell hazudni nekik. A jövő bizonytalan, de a jelennek a tényekkel szembesülnie kell.

DEÁK ERŐ

PÁTKAI RÓBERT

GONDOLATAIM – ILLYÉS GYULA AJÁNDÉKAI –

A 70 éves Illyés Gyulát (1972) heteken keresztül ünnepelte az egész ország. Barátait megírták személyes élményeiket, irodalomtörténészek méltatták életművét, szavalköl elmondták legszebb verseit, színészek lelkesen formáltak meg drámaíniak szereplőit, íróársai versben és prózában köszöntötték. Múltón. Valóban a mi generációnk – és az utána következők számára is – Illyés Gyula a legnagyobb, még sokak számára személyesen is ismert írónk volt. Nyelvünk ismerője, sorsunk elemzője, töprengéseink formálója, gondolataink rendezője, múltunk átlője, jövőnk művelője.

Személyesen is ismerhettem. Gyula bácsinak szözlöttam. Ervin öcsémeken keresztül tudott rólam. Párizsi útjai egyikén-másikán Ervin öcsémmel is találkoztam Párizsban. Ezért van az, hogy a róla szóló életrajzkötet (Tűskés Tibor: Illyés Gyula, arcok és valloások, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1983) és a „Puszták népe” újraválása után gondoltam arra, hogy röviden, „Gondolataim” sorozatában vallok arról, mit kaptam tőle szellemi és erkölszi javakban az elmúlt négy évtized során.

„Magyarok” című naplójegyzeteiből valamely olyan magyarságtudatot, mely szerencsésen elkerülte a genetika és a romantika buktatóit, s ez azt jelenti, hogy nem ragadt bele a fajelmélet iszapjába, s nem sodródott el a másokat megvetoó szovinizmus felé. Illyés dunántúli magyar pásztorok ivadéka, ősei között véletlenül sincs nemzetiségi. Békés-csában - apai kötődésem helyén - az evangélikus hitet „tót vallásnak” neveztek, másutt – például Erdélyben – „német vallásnak”. Ebben a helyzetben sokat jelentett számomra Reményik Sándor „Petrovics ítél” című

verse: A vér semmi, a lélek minden..., de még többet Illyés könyve. Azt írja, tetszik neki a magyar paraszt szemérmessége, tetszik neki türelmossége: nincs példa arra, hogy magyar falu lakossága rátámadt volna egy másik falu lakosságra, mert az más nemzetiségű vagy nyelvű volt; tetszik neki a magyar nyelv, mert ez nem az alkudozás, latolgatás, meggyőzés nyelve, hanem a kijelentésé és az akaraté. Ámde mindez azért tetszik neki, mert ez minden fajtában érték; nem kizárólagosan magyar tulajdon, hanem általános emberi kincs. Helyeseőlen idézi egy jóhiszemű külföldi megállapítását: a magyar haza nem ország, nem fajta, hanem civilizáció. Az illyési ajándék tehát ez: a származástól függetlenül és minden romantikától mentesen, a közös nyelv, a közös múlt, a közös haza, a közös kultúra tesz minket magyarokká.

„Magyarok” című könyvének olvasása után már értemem, miért éppen Illyés írta meg a legjobb és legizagabab Petőfi-életrajzt és hogy miért éppen Petőfit – Petrovics István és Hruz Mária fiát – tartja a legnagyobb magyar költőnek és a legtisztább szívű és legtragikusabb sorsú forradalmárnak.

Bár Petőfi a budapesti, Deák téri evangélikus gimnázium diákja is volt, ott konfirmált, de nem volt vallásos a szó megszokott értelmében. Egy-két kivételtől eltekintve a papokat sem szerette, de magyarság vállalni nyugszik”, mivelhogy a hazai, utódállamok (határainkon túli) és a világban szétszórt magyarság egyharmados arányban oszlik meg.

Illyés drámája – pedig nem láttam, tartalmát is csak leírásból ismerem – nagyon megrázott. Könyörgésre indított: Isten tartson meg minket kisebbségi evangélikus sorsunk veszélyei között, áldó és óvó keze legyen a magyarok felett, éljenek bárhol is a földtekén. Ugyanakkor ez a dráma radikális töprengésre késztetett: mi értelme, szerepe, jelentősége van a mi evangélikus hitünknek a kereszténység nagy családjában? Másfelől: Külföldi magyarságunk dilemmája: felszívódás veszélye a megmaradás lehetősége.

Felőlés embeként s papként sokszor prédikáltam a megbékélésről, próbáltam munkálni az egyetértést, megbékélést nemzetségek között, ébresztetni a magyar természetes nemzeti tudatot. Sokszor kérdeztem magamtól is azt,

„Szemem az ő szeme nyomában siklott síkon, hogy peremén, aztán az a kín állt belém, mint mikor tébolydában jártam.

Mit ragyogsz felém nevető had, füvek, fák, van sejtelmek, mit túrtetek, mit tettetek s ti emberek s te eszelős nap!

Itt hörgött. S itt nézte kacagva meghalni a bárgyú világ legmagyobb épeszű fiát, ki meggyógyítani akarta.”

Mit kaptam még Illyéstől? Eligazítást kisebbségi magyar és evangélikus sorsunk tudatos vállalására. Van Illyésnek egy színműve: „A tiszták”. A dél-franciaországi kataroknak, valdenseknek végső pusztulásáról szól. Néhány éve elemeztem a kérdést, mint sajátos jelenséget. Az elemzésem alapkérdése ez volt: Mit tehet az ember, ha egy halálraítelt kisebbséghez tartozik? Mit? Feladhatja hitét. Köthet kompromisszumot. Lehet képmutató: színből áttér, szívből marad a régi. De meg is halhat a hitért. Mindezt áttételesen alkalmazhatjuk a szorványmagyarság, szigetmagyarság, az idegen (nyugati) nemzetek közötti felszívódásra, beolvadásra kitett (ítelt) magyar közösségekre is.

Nagyon természetes, hogy amikor Illyés megírta ezt a drámát, nem gondolt ránk mint evangélikusokra. De nem gondolt tételesen is kizárólak csak az anyaországi magyarságra, hanem általános felelősségvállalásra sarkallt. Például Burg Kast (Németország) diákjainak írt levelében (a dátumra nem emlékszem) arról ír, hogy olyan diaspórája, mint a magyaroknak, egy nemzetnek sincsen. Tehát, írja Illyés, „a magyarság jövőének sorsa egyharmad arányban a nyugati magyarság vállain nyugszik”, mivelhogy a hazai, utódállamok (határainkon túli) és a világban szétszórt magyarság egyharmados arányban oszlik meg.

Illyés drámája – pedig nem láttam, tartalmát is csak leírásból ismerem – nagyon megrázott. Könyörgésre indított: Isten tartson meg minket kisebbségi evangélikus sorsunk veszélyei között, áldó és óvó keze legyen a magyarok felett, éljenek bárhol is a földtekén. Ugyanakkor ez a dráma radikális töprengésre késztetett: mi értelme, szerepe, jelentősége van a mi evangélikus hitünknek a kereszténység nagy családjában? Másfelől: Külföldi magyarságunk dilemmája: felszívódás veszélye a megmaradás lehetősége.

Felőlés embeként s papként sokszor prédikáltam a megbékélésről, próbáltam munkálni az egyetértést, megbékélést nemzetségek között, ébresztetni a magyar természetes nemzeti tudatot. Sokszor kérdeztem magamtól is azt,

„Szemem az ő szeme nyomában siklott síkon, hogy peremén, aztán az a kín állt belém, mint mikor tébolydában jártam.

Mit ragyogsz felém nevető had, füvek, fák, van sejtelmek, mit túrtetek, mit tettetek s ti emberek s te eszelős nap!

TÓTH ÁRPÁDRÓL

(1886. április 14. – 1928. november 7.)

A magyar műfordítás felvilágosodásbeli alapját Batsányi János (1763–1840) tanulmányai vetették meg. A 19. század több lelkes fordítója, mint Vörösmarty, Petőfi, Arany Shakespeare Hamletjének átültetésével is gazdagította a műfordítás irodalmát. A 20. század kezdetén Ady főmjelző Baudelaire (1821–1867) „Romlás virágai”-nak átültetését magyarába. A korszak nagy fordítói között találjuk Babitsot, Kosztolányit, s az 1886. április 14-én Aradon született Tóth Árpádot.

A debreceni reáliskolában tett értecsé-gije után 1904-ben beiratkozott a budapesti egyetem magyar-francia szakára, azonban anyagi gondok miatt félbeszakította egyetemi tanulmányait. Az 1908-ban elindított „NYUGAT” köré csatlakozott. 1913-ban megélhetési forrásának biztosításáért Budapestben magántanítást vállalt, s több kiadválalatlalnl szerkesztőként dolgozott. 1918-ban az „Esztendő” című lapnál segédszerkesztőként, később az „Est” újságnál munkatársi állást vállalt.

Verszeit a „HÉT” (1890–1924) című folyóiratban jelentette meg, lírai elkötelezettként első verseskötetét 1913-ban „Hajnali szerenád” cím alatt adta ki. A versek ódászertéggel s a szecessziós hatás mutatója. 1917-ben jelent meg a „Lomha gályán”, amelyre az impresszionista vonások jellemzőek. A szépség és igazság igényei jellemzik az „Elégia egy rekettyebokorhoz” című versét, az „Áprilisi capriccio”-t s az „Esti sugárkaszorú”-t is. A „Köröti hajnali emlék” a szerkesztőségéből késői hazatérése során látott városképet örökíti meg, a borult égbolt színompájával.

A „Lélektől lélekig” kötet három ciklusba osztott 59 költeménye az évtized magyar irodalmi eseménye volt, egyben Tóth Árpád köl-

tészetének a kiteljesedéséről adott számot.” (M.I.T.) A kor lírai realista formáját követve nem élményekről szól verseiben, hanem a vizsgalatlanság érzéséről.

Karinthy Frigyes így jellemzi: „az ő versei fáradt szomorúságról beszélnek, s nem szomorúságról íródtak.”

A megtépett s megcsorbult haza iránt össze-gyűjt lelki fájdalommal szólal meg, elnémult titkos aggodalommal a „Hazám, Hazám” c. versében.

Hazám, hazám, hazám, hazám, hazám! Ó drága szó, te fájdalomosan édes, Hittem-e, hogy szavad záporozza szám? Ó, messzi dombok ősi szökesége, Egy nemzet búja ül e dombokon, Ó esti lombok vak feketesége Egy nemzet búja csügg e lombokon.

Nyelvművészetének a kifejező sűrítő ereje Berzenyiről alkotott jambusi sorokból álló versében található:

És reszkétön idézem régi fáradt Estéd kedvét, míg csöndben borozván Készted lelked szebb korba szállni el. S szolgáid félve és juházva vártak: Magányod vén barlangján, Dániel!

Tóth Árpádra nagy hatással volt az angol líra, elsősorban Keat Jon (1795–1821) a harmadik nagy lírikus, ő nyitja meg az angol esztétikaköltők hosszú sorát, akinek a világirodalom egyik legszebb versét fordította a magyar irodalom számára.

Mindmáig az ő tolmácsolásában vált ismeretessé a francia és angol irodalom Magyarországon. Tóth Árpád lírai alkotásaiban a mély emberi érzések, a boldogságvágy és szépségigény fejeződik ki. A kritikai szemlélet haladóbba és európaibba tette irodalmunkban.

RADULY FERENC

Norbert Hofer

amit Illyés kérdezett „Az éden elvesztése” című oratóriumában: mit tehet az életért és a jövőért az egyes ember? Mit tehet a hatalom nélküli kismember? A kis közösség? Tiltakozni vagy helyeslni alig hatékonyabb, mint a hajdani harangozás a helyverés ellen. Ebben a reménytelennek látszó helyzetben Illyés reményt ad nekünk, kismembeknek. Szavai szinte jézusi ílhetségűek:

„Ahol egy hibát megszüntetünk, az egy lépcsőfok.

Ahol egy aját elnémitünk, egy lépcsőfok.

Ahol egy tévedésinket beismerjük, két lépcsőfok.

Ahol egy éhes száját megcsitítunk, az is nagy lépcsőfok.

Minden, ami a világnak örömet ad, mind lépcsőfok.”

„Ama rettentő holnap előtt meg, emberek merjtek a legnagyobbat, kezdjétek itt a legmélyebbről, hűségünk erejéből léptenként, mint lehet, de mégis föl, föl és föl írja az életet.”

A pusztán született kisgyermekből, pásztorok ivadékból öregkorára olyan utassá lett Illyés, aki egész nemzete útjára szórja a fényt, szellemének és emberségének szép sugarait. Örülök és hálás vagyok, hogy ebből a fényből valamit én is kaphattam, s hogy – mivel pap vagyok, beszélő ember – abból, amit kaptam (ha töredékesen is) tovább adhattam.

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: FETES KATA

Mexikói vulkán és a maják

Legújabb kutatási eredmények alapján dán tudósok az El Chichón mexikói vulkánt tartják a maja civilizáció bukásáért felelősnek.

A sarki jégmintákban talált üledékek kora i. sz. 540 körülre datálható, ezek egyértelműen meg egyeznek az El Chichón vulkán vegyi anyagaival, sőt a maják lakta területeken fellelt hamuüledékek is. Különböző technológiákkal végzett mérések egyöntetű eredménye, hogy a hamu 540 körülről származik.

Az El Chichón legutóbbi nagy erejű kitörése 1982-ben, megsemmisített több kisebb települést, és kétezzer ember halálát okozta. Óriási mennyiségű kén-dioxidot és törmelékanyagot lövellt a légkörbe. Problémát okozott a légkörökéledésben is. Az i. sz. 540-ben történt kitörés erőssége viszont az 1982-es többszöröse volt.

Nagy a valószínűsége annak, hogy a vulkánkitörés jelentős károkat okozott a maja populációban és az ő környezetükben. Oly mértékűeket, melyeket a maja civilizáció nem tudott kiheverni. Ehhez hozzájárultak a térségbeli háborúk is. Így a maják felélték saját környezetük adottságait.

A kutatók által végzett szimulációk szerint ebben az időszakban Észak-Európában 2°C-sal csökkent az átlaghőmérséklet. Történelmi feljegyzések és régészeti bizonyítékok arról tanúskodnak, hogy e korszakban alacsony volt a mezőgazdaság terméshozama és járványok dúltak. Ezt okozta a vulkánkitörés által nagymennyiségben a levegőbe került és nagyerővelre eljutó kén.

Római kori vízvezeték Kasztíliaiban

Spanyolországban a Kasztília és León autonóm közösség azonos nevű tartományának fővárosa Segovia. Az Eresma és a Clamores folyók találkozásánál fekszik, a Sierra de Guadarrama hegység lábánál. Itt található az Ibériai-félsziget egyik legjelentősebb I. II. századbeli műemléke a rómaiak által épített vízvezeték. Ez nemcsak a város jelképe, hanem része a Világörökségnek is.

A valószínűleg Vespasianus vagy Nerva uralkodása alatt épült vízvezeték a 17 km távolságra levő Fuenfria forrásból szállítja a vizet az El Caserón nevű víztartályba, onnan csatornán átkerül a Casa de Aguas nevű víztornyosra. Innen a víz 728 métert tesz meg 1%-os emelkedővel az óvárosig.

A vízvezeték 167 boltívből áll. 75 egyszerű boltív és 44 duplasoros. A hídserű vezetékek első szakasza 36 hegyes boltív, ezt a XV. században építették újjá. Téglaszérien egymással illeszkedő gránitbölcökből építettek. Az építmény tetőjén 180x150 cm-es U alakú csatorna található, ebben folyt az ivóvíz a hegyekből a városba.

A XX. századra a vízvezeték elhasználódott, ezért felújításra szorult. 1997 óta folynak a restaurációs munkálatok. A vízvezeték alatt átvéztető által jelenleg kizárólag a gyalogosok és kerékpárosok használhatják, a környék közlekedési útvonalait is újra tervezték.

theguardian

Fekete medvék Fort McMurray-ben

Kanadában az erdőtüzt sújtotta albertai városból ki kellett telepíteni a 90 ezer főnyi lakosságot. A medvék ezután lassan-lassan egyre nagyobb számban bevándoroltak az iparvárosba.

A több mint 500 hektáron tomboló tűznek házak váltak martalekává. A tűzvész elől menekülők a házaikban hagyták az étellel teli hűtőszekrényeket, kamrákat és szemetes kukákat is. Fort McMurray a fekete medvék életének közvetlen közelében helyezkedik el. Alberta tartományban több mint 40 ezer él ezekből az állatokból.

A medvék több mérföldről megérzik az étel szagát. Az emberek által hátra hagyott élelmet rejtő hűtőket és kukákat így tekintik, mint egy-egy önkiszolgáló élelmiszer boltot, ahova szükség esetén vissza lehet térni a csemegeért. A téli álmukból most ébredő fekete medvék éhesek és ezért nagyobb intenzitással kutatnak élelem után, mint nyár derekán.

A vadvédelmi szakemberek csapdákba élelt helyezték, hogy a medvéket az új táplálék lelőhely helyett valahogy visszatelepíthessék a vadonba.

DER SPIEGEL

Elkészült a Gotthárd-alagút

Az SBB a svájci vasúttársaság június 1-jén nyitja meg a világ leghosszabb alagútját, mely lehetővé teszi, hogy Zürichből Milánóba 2,5 óra alatt jussanak el a 240 km sebességgel száguldo vonatok.

Több közúti és vasúti alagút vezet az Alpok alatt, de a zsúfoltság miatt mindegyiknek gyakoriak a forgalmi torlódások. Az SBB szakemberei egy gyorsforgalmi megoldást akartak megvalósítani, ezért kezdtek meg 17 évvel ezelőtt az 57 km-es alagút építését. Négy egymás mellett futó vágatban dolgoztatták az öt futballpálya hosszúságú gépeket. Ezek közül kettő a menekülő alagút, mely a mindenkori közlekedők biztonságát szolgálja. Az építkezés folyamán 31 millió tonna követ termeltek ki az Alpok gyomrából. Ekkora mennyiségből több egyiptomi piramist is fel lehetne építeni. Az építkezés közel 11 milliárd euróba került. A tervezők szerint a speciális vonat halad kialakított alagútban sokkal kisebb lesz a légszennyeződés, mint a hagyományos építesűekben.

A Gotthárd-alagút nemcsak a leg hosszabb a világon, de a legmélyebb is. Legnagyobb mélysége 2282 m. A tervet szerint naponta 50 személyvonat halad rajta keresztül. Ezzel az áthaladó személyforgalom 2020-ig napi 15 ezerre nő.

Az SBB a megnyitás után teszteli a vonatokat, de ez év végére már teljes kapacitással kívánják működtetni az alagutat.

Die Presse

Frei seit 1848

51 fokos hőség Indiában

Az ország nyugati sivatagos részén levő Radzsasztán állam egyik településén Phalodi-ban 51°C-ig emelkedett a hőmérséklet.

Ezen a területen május és június az év lemelegebb hónapja, ilyenkor gyakran mérnek 40 fok fölötti hőmérsékletet; de az 50 fokot utoljára 60 évvel ezelőtt haladta meg. 1956-ban mérték Radzsasztánban 50,6°C-t. Indiában vannak olyan hiedelmek, hogy a természet 60 évenként megismétli jelzéseit. Ebben az esetben ez beigazolódott.

A rendkívüli forróság miatt már több százan haltak meg az idén a Dél-ázsiai szubkontin. India nyugati területein a hőmérséklet csökkenése egyelőre nem várható, ezért az Indiai Meteorológiai Intézet hőriadót rendelt el. Ezt minden esetben megteszi, ha a hőmérő higanyszála meghaladja a 45 fokot, vagy 5°-kal túllépi az előző évi átlagot. A tartományban napközben főzni tilos, így akarják megelőzni a tűzvészélyt.

Polióvírussal agydaganat ellen

Az Észak-karolinai Duke Egyetem orvos csoportja új szokatlan módszerhez folyamodott a glioblastóma az agydaganat egyik formájának kezelésére. Ezt a módszert átöröksnek minősítette az amerikai gyógyszerfelügyelet.

Az egyetem onkológusainak ötágú kutatócsoportja dolgozik ezen a módszeren. Henry S. Friedman az orvos csoport vezetője szerint, ez jelenleg a legkisebbesb terápia. Az ötlet Matthias Gromeier idegsebészről származik, aki már huszonev éve kísérletezik azzal, hogy különböző fertőző betegségek vírusaival megakadályozza a rákos agydaganatok fejlődését. Munkájában jelentős áttörést hozott, amikor a kanyaró- és himlővírus után a gyermekbénulás vírusával, a poliovírussal próbálkozt.

A ráksejtek pusztítását ugyan a polio kezdi el, de a munkát tulajdonképpen a szervezet immunrendszere végzi. A genetikailag átalakított vírusok az egészséges sejtekben nem okoznak kárt, mert azok nem képesek megtelepedni. A daganat sejteiben azonban megtapadnak és saját mérgeiket kibocsátják megfertőzik azt. Így a ráksejtek védőburka megsemmisül, ezáltal az immunrendszer számára felismerhetővé válnak, s az el tudja végezni a pusztítást.

Azok a betegek, akik önkéntesen alávetették magukat poliovírussal történő kezelésnek, valamenynyien sikeresen szabadulnak meg agydaganatuktól. A gyógyszerfelügyelet döntése alapján ezt a módszert, most az átöröksnek minősített gyógymodok listájára vették, ezzel lehetővé vált, hogy negyven különböző onkológiai intézet használhassa. Az eddig 38-cal szemben ez néhány száz beteg gyógyulását jelentheti. Amennyiben a siker továbbra is bizonyított lesz, úgy a poliovírussal történő kezelést már általánosan alkalmazhatják.

Friedman kutatócsoportja kísérleteket folytat arról, hogy más ráktípusok kezelésére is sikeresen használható legyen módszerük. A technológia kikísérletezésére előreláthatólag öt évre is szükségük lehet.

Ápolóként Ausztriában

Véleményem szerint a megélhetéshez szükséges jövedelem, a megbecsülés, és a megfelelő munkahelyi körülmények (beleértve természetesen az etikus bánásmódot) az alapja annak, hogy rendkívül sokan élnek a külföldi munkavállalás lehetőségével, ennek körülményeiről, nehézségeiről, pozitívumairól beszélgettem a közelmúltban két kollégánóval, akik szintén szociális területen dolgoznak Ausztriában.

Egyik beszélgetőtársamat egy kiállítás motíválta, melynek keretében olyan építészeti tervek kerültek bemutatásra, melyekkel Bécs az előre-gedő társadalom okozta kihívásokra kíván felkészülni, megteremtve az ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket. Akkoriban Budapesten dolgozott önkéntesként egy kórház geriátriái osztályán, kenyerkereső tevékenysége pedig humán diplomájához kötődött. A kiutazást megelőzően feltérképezte az ausztriai munkavégzéshez szükséges feltételeket, szükséges tanfolyamot, s megoldotta bécsi lakhatásának körülményeit. A tanfolyam elvégzése után néhány napon belül munkába állt, helyileg változó beosztásban dolgozik, melynek száma 4-5 helyre korlátozódik, mivel ez az ellátási forma lakosthon keretén belül valósul meg. Éjszakás műszak nincs, munkáját délelőtti és délutáni műszakban végzi. Beosztását előre megkapja, ezért munka mellett tervezhető szabadidővel rendelkezik. Szabadidejében piacra, színházba, úszni jár, és ígyvkszik eljutni bécsi magyar szervezetek rendezvényeire. Ezek a szabadidős programok megadják számára az új élményeket, feltöltődést, melyek a hétköznapi feladatokhoz, mondhatni, egy nyugodt, szép életvitelhez elengedhetetlenek.

Egy szintén szociális területen dolgozó szlovákiai magyar kollégánónk is beszámolt külföldi munkavállalásának körülményeiről. 2001-ben érkezett Ausztriába, a hazájában növekvő tendenciát mutató munkanélküliség volt a legerősebb érv a döntés meghozásában, melyet felerősítettek az idősebb korosztály egyre korlátozódo munkavállalási lehetőségei. Szlovákiában szerzett egy rövid tanfolyam által képesítést. Ausztriában a már meglévő tanfolyam mellé kiegészítő képzést végzett el, így elismerték bizonyítványát, melyet követően a 24 órás házi betegellátásban vállalt munkát. Ez a fajta ellátás olykor rendkívül sok nehézséggel jár, hiszen nem minden család járt el annak idején (most sem) a munkavállalóval kapcsolatos bejelentési kötelezettségek tekintetében. Elfordult a szerződés teljes hiánya is. Aki azonban mindennek ellenére ezt a munkavégzést választotta, annak számolnia kellett az ezzel járó kiszolgáltatottsággal. További nehézségként említésre került, hogy gyakran vannak hozzátartozók irányából érkező kritikák (sokszor alaptalanul), melyeknek diplomatisz kezelésre elengedhetetlen. Ezt az ellátási formát szlovákiai magyar kollégánónk tíz éven keresztül végezte, majd intézményi keretek között helyezkedett el. Ez az ellátási forma Bécsben rendkívül nagy lefedettséggel működik. Vannak kerületek, ahol több szolgáltatást nyújtó áll az igénybevevők rendelkezésére. Az igény szintet nő, s a többi ellátási forma jelenlétével az intézményi keretek között történő szolgáltatások veszik át a helyet, melynek köztévményeként leginkább a kétételes váltásban történő gondozás területén történtek változások. Az intézményi kereteket mindenképp megfelelően tartom, elengedhetetlen mindkét fél jogait és kötelezettségeit írásba foglalva rendszerezni.

Nem bántuk meg
Összegzésként elmondható, hogy hármunk közül egyikünk sem bánta döntését. Úgy érezzük, hogy a nehézségek leküzdhetőek, mindössze meg kell találni a megfelelő megoldásokat. Fontos azt is tudni, hogy aki ezt a hivatást vállalja, melyet az időskori tartja a személyiségéhez leginkább illőnek. A szociális területen gondozási feladatokat látunk el. Úgy látjuk, hogy az államnak van lehetősége kellő mértékben kivenni a részt az ellátásra szociál-lal kapcsolatos feladatokból. Működő szociális hálóval rendelkezik. Azt nem tudni, hogy a jelenleg külföldi munkavállalókkal kapcsolatos előítéletek jelenleg mennyire erősek, mennyire vehetők komolyan, milyen mértékben kell esetlegesen ettől tartani, azt azonban kétfelm, hogy hirtelen változás bekövetkezne. Azt a külföldi munkaért, aki Ausztriában a szociális és egészségügyi területek feladatait ellátja, nem tudnának hirtelen pótolni. Ebben beszélgetőtársaim véleménye is egyezik. Munkahelyeinken jól szerveztettek a feladatok, anyagi és személyi megbecsülés által lehetővé válik szabadidőnk hasznos és feltöltődést szolgáló eltöltése. Akad, aki szabadidejében is folytat szociális tevékenységet, önkéntesként németet tanít, és kapcsolatot épít otthoni szervezettel, keresi a Know-how átadás lehetőségeit. Leginkább a professzionális munkavégzést és a munkavégző önálló gondolkodását és fejlődésgvállását tartja fontosnak, és szükségesnek. Természetesen egyetértünk.

Abban is egyezik hármunk véleménye, hogy érdemes megfigyelni, milyen módon integrálják az alacsonyabb képzettségűek, esetlegesen nem anyanyelvű szintű nyelvtudással rendelkezők munkakezdését oly módon, hogy mindez költségtakarékossá, és nem vonja maga után a túlsúlyos munkakezdő megjelenését. Ez ellátás minden szinten minden formában szépen kiépített. Mi pedig tesszük a dolgunk, végzünk a napi munkafolyamatokat, amíg tehetjük, amíg szükség van ránk. Szívesen, szeretettel. Csak így lehet, csak így érdemes.

HOIDASI-SZABÓ ZSUZSA

HÍREK

Július közepén jelenik meg az angliai Sky-scrapers kiadónál **Békássy Ferenc** angol nyelven írt verseinek és leveleinek gyűjteménye. A kötet címe „**Alien in the Chapel**” (Idegen a Kápolnában), utalással a 22 éves korában az orosz fronton elesett költő cambridge-i emléktáblájára. A kötetet, ami a Békássy-kutatás számos új levéllel és adalékkal gazdagítja, Gömöri György és Mari szerkesztette, bemutatására Oxfordban, Londonban és Budapesten is sor kerül.

hézzeggel indult, de idővel széppé lett gondozó-gondozott kapcsolat.

Az én utam nem volt ilyen egyenes. Két év kellett, mire visszatértem intézményi keretek közé a hivatásba. Ezt megelőzően két és fél évig dolgoztam Magyarországon fogyatékossgal élőknek ellátást nyújtó intézményben. Ez az átmeneti jelleggel szolgáltatást nyújtó intézményi forma egy rendkívül jó megoldás az otthoni ellátás és a nagy intézményi ellátási forma között. A hozzátartozóknak, családoknak lehetősége van igénybe venni az általa ápolat általában halmozott fogyatékossgal élő számára a teljes körű intézményi ellátást, melytől néhány naptól akár két éves intervallumig (hosszabbítással) kényvezhető, az intézményben és a fenntartó intézményben történt változások, vezetőváltások hatására döntöttek a külföldi munkavállalás mellett. Nem tudtam azonnal a szakmában elhelyezkedni, nem is akartam. Dolgoztam hotelben szobalánként, kávézóban pultosként, építkezésen pucolnak külső állványon ablakot, volt nagyon rövid és szép időszak 24 órás házi betegellátásban, voltam háztartási alkalmazott, melyet követően tavaly a bizonyítványom elismertetését követően adtam be a végzett-ségemhez kötődő első pályázatot.

A második pályázatom sikeres volt, tavaly augusztusban kezdtem intézményi keretek között dolgozni. Fogyatékossgal élő állatokban tevékenykedem állandó reggeli műszakban, eleget téve a higiéniai, fizikai, étkezési, gyógyszerelési szükségletek kielégítésében, mely természetesen egyéni igény szerint történik. Kollégáim motiváltak, segítőkészek, az intézményben élő lakók számára a napi folyamatokban rendkívül sok döntést igyekszünk biztosítani, olyan alapoktól kiindulva, hogy mit kér reggelire, vagy éppen milyen ruhát szeretne felvenni. Ez elengedhetetlen az emberi méltóság megadásához. A kollégáimtól minden segítséget megkaptam, a megfelelő betanítástól kezdve egészen a nyelvi nehézségeimmel kapcsolatos toleranciáig. Hálás vagyok érte.

Nem bántuk meg

Összegzésként elmondható, hogy hármunk közül egyikünk sem bánta döntését. Úgy érezzük, hogy a nehézségek leküzdhetőek, mindössze meg kell találni a megfelelő megoldásokat. Fontos azt is tudni, hogy aki ezt a hivatást vállalja, melyet az időskori tartja a személyiségéhez leginkább illőnek. A szociális területen gondozási feladatokat látunk el. Úgy látjuk, hogy az államnak van lehetősége kellő mértékben kivenni a részt az ellátásra szociál-lal kapcsolatos feladatokból. Működő szociális hálóval rendelkezik. Azt nem tudni, hogy a jelenleg külföldi munkavállalókkal kapcsolatos előítéletek jelenleg mennyire erősek, mennyire vehetők komolyan, milyen mértékben kell esetlegesen ettől tartani, azt azonban kétfelm, hogy hirtelen változás bekövetkezne. Azt a külföldi munkaért, aki Ausztriában a szociális és egészségügyi területek feladatait ellátja, nem tudnának hirtelen pótolni. Ebben beszélgetőtársaim véleménye is egyezik. Munkahelyeinken jól szerveztettek a feladatok, anyagi és személyi megbecsülés által lehetővé válik szabadidőnk hasznos és feltöltődést szolgáló eltöltése. Akad, aki szabadidejében is folytat szociális tevékenységet, önkéntesként németet tanít, és kapcsolatot épít otthoni szervezettel, keresi a Know-how átadás lehetőségeit. Leginkább a professzionális munkavégzést és a munkavégző önálló gondolkodását és fejlődésgvállását tartja fontosnak, és szükségesnek. Természetesen egyetértünk.

Abban is egyezik hármunk véleménye, hogy érdemes megfigyelni, milyen módon integrálják az alacsonyabb képzettségűek, esetlegesen nem anyanyelvű szintű nyelvtudással rendelkezők munkakezdését oly módon, hogy mindez költségtakarékossá, és nem vonja maga után a túlsúlyos munkakezdő megjelenését. Ez ellátás minden szinten minden formában szépen kiépített. Mi pedig tesszük a dolgunk, végzünk a napi munkafolyamatokat, amíg tehetjük, amíg szükség van ránk. Szívesen, szeretettel. Csak így lehet, csak így érdemes.

Jakabffy Elemér az európai gondolkodó és politikus

Jakabffy Elemér jogász, társadalomtudós, politikus. Fokozott érzékenységet mutatott a nemzeti és a szociális kérdések iránt. Tiszttában volt vele, hogy a társadalom demokratikus átalakítása, a jogok kiterjesztése és a nemzeti-ségek nemzeti létének garantálása nélkül a dualista államalakulat össze fog omlani. Komplex módon átlátta, hogy a szociális és nemzeti-ségi kérdések szorosan összefüggenek a demokratikus jogok kiterjesztésével.

Jakabffy nemzeti, szabadelvű politikusként elkötelezett volt az Osztrák–Magyar Monarchia fenntartásáért illetően. Ugyanakkor a dualista álláspont mellett, egyszerre volt híve a dinamizmusnak is. Nem a rendszer megreformálását, a magyar nemzeti érdekek és a nemzeti-ségi igényeinek harmonizálását, a federalizálást, hanem annak hiányát tekintette veszélyforrásnak.

A XIX–XX. század fordulóján, ahogyan azt Jakabffy is felismerte, az alapvető problémát a soknemzetiségű államok belső köhézőjában és egymás közötti békés viszonyának megteremtése jelentette, az állam és a nemzeti kisebbségek igényeinek összehangolásával. A nacionalizmus homogenizáló, a nemzeti elfordulás irányába ható kizárólagosságával szemben a federalista, szövetségi politika jelentette az alternatívát.

A Habsburg Monarchia gondolkodóit, politikusait kiemelten foglalkoztatta a nemzeti igények, a társadalom demokratikus átalakításának és az állam ezeket szolgáló reformjának kérdése. Köztük Kossuthot, Eötvöst,

Jászit, vagy az osztrák Rennert és Naumann.

Jakabffy ekkoriban *határozati javaslatot dolgoz ki a magyar parlamentben a nemzeti-ségek jogegyenlőségére, művelődési, gazdasági haladására vonatkozóan*. Korát megelőzően felismeri, hogy a szociális, gazdasági kiszolgáltatottság, az objektív és relatív depriváció nagymértékben járul hozzá az etnikai feszültségek éleződéséhez.

Jakabffy a nemzeti-ségi mellett, határozottan kiállt a demokratikus jogok kiterjesztése mellett is. A birodalmat szintén federalizálni kívánó ausztromarxisták által megfogalmazott autonómia gondolat a soknemzetiségű állama-lakulat megreformálására irányult, a nemzeti-ségi és demokratikus jogok garantálásával.

Ugyanakkor annak ellenére, hogy Ausztria-Magyarországon léteztek föderatív elképzelések és voltak példák a nem területi autonómia egyes típusaira, illetve a magyar jogtörténetben is számos területi autonómiaforma említhető, a Monarchia a nemzeti-ségi igényekre is tekintettel levő, föderatív átalakításának megkésztésége nagymértékben járult hozzá, a centrifugális és centripetális tényezőket erősítve a birodalom felbomlásához.

Jakabffy a két háború közötti időszakban nemzetiségpolitikusként autonómián a nemzeti-ségi egyenjogúságot és a két nemzet közötti kooperációt értette. Nemzete iránt elkötelezett értelmiségiként számbeli kisebbséget alkotó közösséget képviselve, korábbi többségi pozícióból megfogalmazott gondolataihoz követ-

keztesen hű maradt. Történelmi tényekkel és személyes példája hitelleseggével tudta igazolni, hogy [...] *a Romániában élő magyar kisebbség lényegében ugyanazt kéri, amit a mostani többség várt el magának egykori kisebbségi helyzetében*.

Kisebbség-külpolitikusként kezdetben bíztott a nemzetközi fórumokban és a Népszövetségben. Azon elvárásaiban viszont, hogy a nemzetközi közösség segítségével garantálni lehet a titulás nemzeti, a békeszerződésben és az általa kiindulási pontnak tekintett balázsfallvi nyilatkozatban vállalt kötelezettségeit a számbeli kisebbségek jogait illetően, csalódnia kellett.

Az első világháborút megelőzően az autonómia gondolata nagymértékben kapcsolódott a federalizmus és az államok közötti együttműködés igényéhez. A két világháború között viszont a nemzetállami építkezés és a globális világgazdasági válságot követően egyre inkább felerősödő nemzeti elzárkózásnak köszönhetően a (nemzeti) kisebbségek helyzete a Népszövetség tevékenysége ellenére nem volt napirenden. A XX. század embertelen ideológiai és háborúit, illetve a nemzetállami homogenizáció a kisebbségeket biztonság kockázatát kezelő szemlélete hosszú évtizedekre visszavetette a kisebbségek jogai szavatolásának kérdését.

Jakabffy határozottan ítélte el a fasizmus és a nemzetek közötti kapcsolatok békés rendezésének híve volt. Ennek ellenére a második világháborút követően a berendezkedő diktatúra félreállította.

Andreas Khlo

Jakabffy 1963 májusában bekövetkezett halálával komoly szellemi örökséget hagyott maga után. A szociális és nemzeti, illetve nemzetek közötti szolidaritás ügyéért való következetes kiállás szorosan következett az önazonosság és a demokratikus, néppárti alapállás szilárdságából. Európa és benne a számbeli kisebbségek és többséget alkotó nemzeti közösségek számára Jakabffy életműve a párbeszéd és a felelősség vállalásának szellemi bátorságára hívja fel a figyelmet.

MILE BALÁZS

Egy bécsi magyar miniszter: Festetics György gróf

Ma már nyilvánvaló, hogy a kormány tagjainak székhelye az ország fővárosában van, azonban nem volt ez mindig így: az Osztrák–Magyar Monarchiában a király személye körüli miniszter Magyarországról területén kívül, Bécsben székelt. Már 1848-ban is megvolt ennek az előzménye (Eszterházy Pál herceg volt az első ilyen miniszter), ám az intézmény a kiegyezést követően vált tartóssá. 1867-től között gróf Festetics György töltötte be ezt a posztot, együttáll jelentősnek hozzájárult a minisztérium kialakításához.

Ő – a keszthelyi Georgicont alapító Festetics György unokája – Bécsben született 1815. ápr. 23-án. Iskolái tanulmányait a szülői házánál végezte, a jogi vizsgát a pozsonyi jogi akadémián tette le. Ezután a katonasághoz ment, ahonnan 1849-ben alezredesként lépett ki. Ez évben kötött házasságot monyorokerei gróf Erdődy Eugénia-
val, mely házasságból 4 gyerek született: Taszilo, Jenő, Georgina és Pál.

Gazdálkodással töltött évek után 1860-ban Vas vármegye főispáni helytartója lett, majd az 1861. évi országgyűlésen a főrendiházban is megjelent. Ekkor határozta el, hogy Pesten fog lakni, e célból 1862-ben palotát építtetett ott. (Ma ebben van az Andrassy Gyula Egyetem.) Az alkotmányos kísérlet meghiúsultával ismét visszavonult a közéletből.

Ebből az állapotról az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mozdította ki, melynek elnökevé 1864-ben megválasztották. Az 1865-ös gazdasági kiállítást meglátogató Ferenc Józsefet már az OMGE elnökeként üdvözölte. A beszédére adott uralkodói válasz kiinduló pontja lett a kiegyezéshez vezető folyamatnak. Festetics György eközben (1865-től) Zala vármegye főispánja lett, 1866-ban pedig a Magyar Tudományos Akadémia választotta meg igazgatótanács tagjává.

A legmagasabb közeleti tisztséget az Andrassy-kormány tagjaként töltötte be: 1867. február 20-tól 1871. május 19-ig a Felső Személyes Kőrüli Magyar Királyi Minisztériumot vezette. (Az osztrákok Hofkanzleiministeriumnak hívták.) Épülete a bécsi Bankgassén álló egykori Nádasdy-palota volt. Ez a tárca volt a legkisebb: 1867-ben 22 fős fogalmazói karral jött létre, amely 2 év múlva harmadával csökkent, majd a századelőre mindössze 4–9 fős fogalmazói létszámmal működött! A minisztérium első évi költségvetése csupán 77 ezer Ft volt (már tárcáké nem legalább a duplája, a pénzügyi tárcéé pedig a nyolcszoros). A minisztérium feladata az uralkodó közelségéből fakadó ügyek intézése volt. Egyrészt ez a tárca közölte hivatalosan a magyar kormánnyal az uralkodó család eseményeit (születés, házasság, stb.), másrészt a minisztérium apparátusán ment át minden, a királyhoz felterjesztendő ügyirat. A legfontosabb ezek közül a törvényjavaslatok ún. királyi előszentesítése volt. De ez a tárca intézte a nemességaományozásokat, királyi

kitüntetések is. A miniszter továbbá „álcázott nagykövet” is volt (mivel Ausztria – Magyarországról nézve – külföld volt ugyan, de nem volt ott nagykövetség): segítséget nyújtott a bajba jutott magyaroknak, részükre ütevellet adhatott, segélyt alótaltott ki. E feladatokon túl a miniszternek jelentős informális szerep is jutott: tájékoztatnia kellett a királyt a kormányzati lépésekről, a magyarországi politikai helyzetről, és megszerezni a támogatását egy-egy ügyhöz.

E sokrétű feladatra olyan ember kellett, aki bírta az uralkodó bizalmát. Nem véletlenül ajánlotta Deák Ferenc erre a posztra Festetics Györgyöt. Ő ugyan nem volt olyan tudós miniszter, mint Eötvös József, és nem tartozott Deák legszűkebb politikai köréhez sem, a tárca vezetésére mégis a legalkalmasabb volt. Kortársa, Csengery Antal megírodott írta róla: „*Festetics a magyar nagyról impozáns példaképe; a magyar kormányának leghűb és legtekintélyesebb példaképe itt a diplomácia székhelyén. Sokkal értelmesebb, melyebb belátású, mint sokan véltik, s igénytelenebb, hogyssem egyéni befolyása törekednek. Nyugodt méltósággal képviseli kormányunk tekintélyét*”. Munkájával a miniszterelnök is elégedett volt, nem véletlenül terjesztette fel a Szent István Rend megkeresztési kitüntetésére. Az előterjesztés indoklásában ezt írta Festeticusról: „*a kormány megbízatásait példához késszéggel hajtja végre, [...] és azokat Bécsben községeiben is a magyar nemzet méltóságának megfelelő pompával reprezentálja*”.

És hogy miként gondolkodott Festetics a maga posztjáról, azt jól jelzi egy Andrassyhoz írott levele, melyben fizetésének a felére (!) csökkentését kérte, hogy így takarítson meg pénzt a szűkölködő költségvetés számára... Szerinte „*ezzen állomásra különben is mindig olyan egyéniségg fog kineveztetni, ki nem lesz kizárólag hivatali fizetésére utalva*”. Nem csoda, hogy amikor Festetics György – megromlott egészségi állapota miatt – a felmentését kérte, Andrassy ösztöne sajnalatát fejezte ki a távozása miatt. (Később a neve lehetséges miniszterelnökként is felmerült.)

1870-ben váloságos belső titkos tanácsosa nevezték ki, 1870–76 között Erzsébet királyné magánvagyonának lett a kezelője, 1872-ben pedig koronaőrre választották. 1882-ben már súlyos beteg, a főudvarmesteri tisztséget nem tudta vállalni. Bécsi palotájában halt meg 1883. február 12-én. Ravatalánál Ferenc József is lerótta kegyeletét. Holtestét a közreműködésével megvalósított Déli Vasút vonalán szállították birtokára, a Vas megyei Molnáriá (ma: Püspökmonlári), ahol dicsőríhelyen nyugszik. Sirja a Nemzeti sírkert része. Az utcát, amelyben sirja áll, 2015-ben Festetics György utcának nevezték át a helyi önkormányzat.

KUGLICS GABOR

Magyar autonómia a Kárpát-medencében

Csöti György, a Kisebbségi Jogvédő Intézet igazgatója (Budapest) Gál Kinga meghívására Brüsszelben jártakor részt vett a Tökés László által 2016. április 19-re, az Európa Parlamentbe szervezett autonómia konferencián. Száznál több hallgató előtt szóltat fel az autonómia kérdésében.

Az 1920-as trianoni békediktátum következtében Magyarország elvesztette területének két-harmadát, és 3,4 millió magyar került idegen fennhatóság alá az utódállamokban, közel a fele az új magyar határ mentén egy tömbben. Ezeken a területeken ma mindössze 2,5 millió magyar él. Ugyanakkor a többségi lakosság lélekszáma több mint kétszeresére nőtt. A magyarok részaránya az elcsatolt területen a helyi lakossághoz viszonyítva:

Szlovákiában 30%-ról 10%-ra, Ukrajnához tartozó Kárpátalján 31%-ról 12%-ra, Romániához csatolt Erdélyben 32%-ról 20%-ra, Vajdaságban 28%-ról 14%-ra csökkent. Mindez látszólag betudható a kényszerű elvándorlásnak, erőszakos asszimilációnak, kitépeltéseknek, tömeggyilkosságoknak, amelyek 1920 és 1990 között történtek. Azt hittük, a rendszerváltozások után, az euró-atlanti integráció kiteljesedését követően, mindez megszűnik. Nem így történt. Évtizedekenként több százezzerrel csökken az elcsatolt területeken élő magyarok száma.

Horvátország és Szlovénia kivételével a többi ott szomszédos országban sehol nem adják meg az őshonos magyar nemzeti közösségeknek a nyugat-európai gyakorlatnak megfelelő kollektív emberi jogokat. Egyedül az európai uniós tagságára törekvő Szerbiában jelentek meg a kulturális autonómia csírái.

A megmaradás feltétele: az anyanyelv korlátlan használata az élet minden területén a születéstől a halálig, a nemzeti kultúra apolánának és gyakorlásának joga külső feltételek nélkül, egyenrangú állampolgárság az adott országban, pénzügyi és gazdasági függetlenség. Európai uniós szóhasználat: a szubszidiaritás elvének biztosítása.

Miután egyt szomszédos országban sem ismerik el az ott élő magyar nemzeti közösségeket államalkotó tényezőnek, tehát nem egyenrangú állampolgárok, ezért csak a tényleges és teljes

körü autonómia biztosíthatja szülőföldön boldogulását és fennmaradásukat. Teljes körű, vagyis személyi elvű, kulturális és területi autonómia valamelyik formája, vagy ezek kombinációja. Csak ezáltal biztosítható ugyanis az önrendelkezés a szótványban és a tömbben élőknek egyaránt. Kérdés, milyen alapon adható meg ez a jog a kisebbségben élőknek? Európában számos helyen megoldották az őshonos nemzeti kisebbségek helyzetét személyi elvű, kulturális vagy területi autonómia biztosításával. Világossá kell tenni, hogy az őshonos magyar nemzeti közösségeknek is alanyi jogon jár az önrendelkezés az utódállamokban. Születésük helye adja meg ezt a jogot: ott születtek, ahol őseik éltek és alkottak évszázadokon át. Falvakat, városokat építettek, gazdag kultúrát teremtettek, és vérükkel védtek azt a földet, ahol ma is élnek. Joguk van tehát nemzeti identitásuk megtartásával szülőföldjükön teljes életet élni. Ezt a jogot számos európai irányelv, Európa Tanács-i ajánlás és a volt szovjet érdekszférán kívüli területeken kialakult gyakorlat igazolja.

Ezért kell, és ezért jár az autonómia az elszakított magyar nemzetrészeknek. Fenti felismerések hozták létre 2005-ben Tökés László vezetésével a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanácsot, melynek munkájában valamennyi származottvó határon túli magyar politikai szervezet részt vesz. A Tanács 2011. március elsején Brüsszelben tartott ülésén elfogadott három mondatos zárányilatkozata a mai napig érvényes. A nyilatkozat megállapítja, hogy a mai Magyarország határain kívül élő magyar nemzeti közösségek fennmaradásának és fejlődésének egyedüli garanciája a tényleges és teljes körű autonómia biztosítása, kijelenti, minden törvényes eszköz felhasználásnak, hogy a magyarság e jogos igényének érvényt szenvedjen, leszögezi, hogy a magyar kérdés ilyen megoldása Európa stabilitása szempontjából elengedhetetlen.

Létezik tehát Európában egy megoldatlan magyar ügy. Valamennyiünk érdeke, hogy ez a kérdés minden érintett fél számára megnyugtató módon megoldást nyerjen. Ez biztosítja majd a térség társadalmi békejét, politikai stabilitását és gazdasági prosperitását.

Jakabffy Elemérre és Páskándi Gézára emlékeztek

(Felvidék.ma) MÚZSNAY ÁRPÁD, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület fótanácsosa május 19–20-án Szatmárnémetiben ismét egy asztalhoz ültette a Kárpát-medencei magyar közösségek képviselőit, hogy közösen emlékezzenek Jakabffy Elemérre és Páskándi Gézára.

A Szatmár Megyei Múzeum dísztermében több társrendező és támogató szervezet, intézmény bevonásával évt év után újra megrendezték a **Jakabffy Napokat**, **„Jakabffy Elemér munkásságának generációkat átívelő időszertisége”** címmel. A lugosi születésű és Szatmárnémetiben nyugvó kiváló jogtudós, politikus, író, a Magyar Kisebbség lap alapítójára és főszerkesztőjére születésének 135. évfordulója alkalmából neves előadók emlékeztek, mint Szili Katalin, Jeszenszky Géza, Csapody Miklós, Antalóczy Attila, Mile Balázs Budapestről, Dudás Károly Szabadkáról, Boldó Barna Temesvárról, Duray Miklós Pozsonyból, Kólar Péter Kassáról, Deák Ernő Bécsből, Fejes Norbert Kárpátaljáról, Kiss Tamás Kolozsvárról, Varga Attila alkotmányjogász és Szócs Péter régész Szatmárnémetiből.

Az első kisebbségpolitikai konferencia Jakabffy emlékére 1993-ban volt, azóta immár tizenkettedik

alkalommal gyűltek össze a Kárpát-medencéből jeles magyar politikusok, kisebbségkutatók és történészek a Jakabffy Napokra. Az eseményen jelen voltak a családtagok is, Jakabffy Elemér három unokája és unokatestvére.

A konferencia után a meghívottak május 20-án délután megkoszorúzták Jakabffy Elemér szatmári emléktábláját, valamint a hídon túli római katolikus temetőben a sírját. A temetőben Schönberger Jenő szatmári megyéspüspök imát, Kelemen Hunor, az RMDSZ szövetségi elnöke és Mile Lajos, Magyarország kolozsvári főkonzulja pedig méltató beszédet mondott.

Ezt követően együtt Szatmárhelyre, a fiatalon elhunyt Páskándi Géza, Kossuth-díjas költő szülőfalujába látogattak, ahol részt vettek a **Szatmárhelyi Páskándi-megemlékezésén**. Megtekintették a falu köznyitárában a Páskándi életét bemutató állandó kiállítást, megkoszorúzták a szülőházának emlékeztető emléktáblát, majd a falu központjában álló Páskándi szobornál a falu polgármestere, Szűcs Szabolcs ünnepélyesen átadta a költő lányának, Sziklai Ágnesnek a dokumentumot arról, hogy Páskándi Gézát a szülőfaluja díszpolgárrá fogadta.

POGÁNY ERZSÉBET

Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének 2015/2016. évi tevékenysége

Az utolsó 2001-es ausztriai népszámláláskor kb. 50.000 személyre becsülték az ausztriai magyarok létszámát, igaz, 80.000-ról is beszéltek. Az Osztrák Statisztikai Hivatal aktuális adatai szerint több mint 60.000 bejelentett magyar munkavállaló dolgozik Ausztriában és kb. 40.000 ingázót tartanak nyilván. Egyik tavalyi konferenciánkon mintegy **130–150.000** bejelentett magyar munkavállalóra hivatkozott a statisztikai hivatal egyik előadója. Ezzel arra a tényre szeretnék utalni, hogy az elmúlt 70 év alatt teljesen megváltozott az Ausztriában élő magyarok összetétele: amíg az őshonosok száma nem csak hogy stagnál, hanem sokkal inkább sorvad, addig magyarok tízezreit tartózkodnak Ausztriában. A mintegy 54 regisztrált magyar szervezetnek, amik közül kb. **30 aktívan működik**, teljesen **új hlyezettel** kell szembesülnie; ha a „régiek” nem tudnak megfelelni a kihívásoknak, akkor egy pár éven belül egész más szervezetek fogják a mostaniakat helyett folytatni a munkát, másfajta célokkal, másfajta érdekeketpörtöknek.

A mintegy 30 ausztriai egyesületet jelenleg két ernyőszervezet karolja át: az ún. **Kerekasztal**, amely valójában se nem kerek, se nem asztal, hanem egyesületi társasággal, és a **Központi Szövetség**. Emez a 2015-ben az egész évet úgy tervezte, hogy legalább nemzeti ünnepeink legyenek az **ausztriai magyarok közös ünnepei**, ez a törekvés sajnos – szerintem elsősorban személyi animozitások miatt – eredménytelen maradt. Ennek ellenére nem adtuk fel a közösre irányuló törekvésünket, és időközben több egyeztető beszélgetést folytattunk a Kerekasztallal, amelyek eddig reményteljesnek bizonyultak. Mivel – hogy úgy mondjam – a régi gárda embereinek fontos-kodásáról és hiúságáról van szó, nem hinném, hogy át tudnák lépni saját árnyékukat és egyetértésnek abban, hogy legalább kifelé – ahogy azt a Központi Szövetség négy évvel ezelőtt „kerekasztal” összehívásával kezdeményezte – **egy nyelven és egy hangnemen** szólniuk, ezzel egyetést és erőt mutassunk. Az aktívan működő egyesületek komoly és kisebbségünk számára nélkülözhetetlen munkát végeznek, minden lehetőet megtesznek annak érdekében, hogy jövőnk is legyen.

Az ausztriai őshonos magyarság avagy magyar népcsoport címkeje alatt továbbra is csak kerekben **420.000 Euro** támogatást kapunk évente az államtól, amely 20 éve egy centtel sem emelkedett és amelynek csaknem a felét a burgenlandi „őshonos” szervezetek kapják. Ha az inflációra gondolunk, akkor válik világossá, hogy ez mit jelent folyamatosan emelkedő rezskiöltségek mellett. A hat elismert népcsoport rendelkezésére álló pénz elosztása valóságban nem felel meg a népcsoportok nagyságrendjének, de illuzórikus azt hinni, hogy a többiek valamiről is lemondanának a mi javunkra. Ténynek számít az is, hogy jól szituált embereink se nyúlnak nagyon zsebeikbe, sokan természetesnek veszik, hogy minden legyen van és nekik minden ingyen jár. **Magyarországi anyagi és tárgyi támogatás** nélkül sok szervezetünk nem tudna céljának megfelelő munkát végezni; külön nagy segítséget jelentenek az **öztündőzások**.

Rendezvényeink látogatottsága sehol sem olyan rossz, túlnyomórészt középkoriak és idősebbek vannak jelen. A **fiatalabbakat** már nehezebb a megszokott tradicionális programoknak megnyerni. Kérdősködni, érdeklődni kell, ha egyáltalán, mire van igényük. Hogyan lehetséges felkeltetni a fiatalok érdeklődését, megnyerni közreműködésüket? Ezzel függ össze az „**utánpótlás**” kérdése is, ki fogja utánnuk átvenni a stafétabotot, de lehet, hogy erre nem is lesz már szükség, mert más irányba fog menni a vonat.

HOLLÓS JOSEF, elnök

A **magyar nyelv oktatása** Burgenlandban nagyjából rendezett, az állandó iskolai reformkísérletek persze sokszor homokot szórnak a jól menő gépezetekbe, ami néha negatív hatást vált ki népcsoportunk nyelvi oktatásában. De mivel Burgenlandban mindig is pozitívan értékelték a népcsoportokat, a fennmaradásukra irányuló törekvéseket, előbb-utóbb mindig megszűleltük a konszenzus és a megoldás. Bécsben továbbra is három ún. **„hétvégi iskola”** gyűjti egybe azokat a gyerekeket/fiatlokat, akik a kötelező németnyelvű iskolai oktatás mellett tanulni/gyakorolni/ápolni akarják a magyar irodalm, történelmet, dalt, táncot, verset stb. erősitve a magyar identitást. Jelenleg arra törekszünk, hogy Bécsben is olyan státuszt kapjon a magyar nyelv mint Burgenlandban, ezzel viszont az a konkrét probléma, hogy mások is, a törököktől kezdve a lengyeleken át egész a szerbekig, ezt kérik/követelik a városától. Az álom persze az lenne, ha a három iskola is egy hangon tudna szólni/felépni, de ahogy már mondtam, ez is a cselekvő személyeken múlik, nem a gyerekeken, de a szülőkön sem.

Több mint egy év óta számtalan hasznos **szolgáltatással, tanácsadással, információval** próbáltuk felkelteti az „új” magyarok érdeklődését. Ezeket a rendezvényeket igen sokan látogatták/látogatják, tehát szükségsek, a témakörük kiterjed a mindennapi élet csaknem minden területére. Hogy a látogatók mennyire fognak a jövőben a szervezetek munkájába bekapcsolódni, azt még nem látjuk tisztán. Vannak többen, akik már felajánlották, hogy ők is tartanak előadást, szerveznek irodalmi estet vagy klubot, de ezeknek most elsősorban a helyiség kell, tehát igazából még nem alakultak ki a „formációk”, az új célcsoportok.

Összefoglalva: Az innsbrucki, gráci, linzi, burgenlandi, bécsi, salzburgi **tagegyesületeink** között jó a kapcsolat és az együttműködés, hasonló gondjaik vannak az „**utánpótlással**”, de területenlül folytatják munkájukat és még mindig látjuk, hogy ennek van értelme, jövője, mert jönnek az emberek, igénylik az anyanyelvet, a magyar voltukat, és él a magyar közösség.

A **Bécsi Napló** továbbra is egyedüli szerepet visel az ausztriai szervezetek összessége között: senki sem akarja, hogy ne jelenjen meg, és mégis sokan feltékenyek rá vagy ellenzik a megjelenését, az egyik azt akarja, hogy legyen ilyen irányú, a másik, hogy menjen más irányba, a harmadiknak a zsúfoltsággal van gondja míg a negyedik többet akar az egyesületekről olvasni, míg az ötödik még több képet akar látni.... Továbbra is lapunk marad, mindent megteszünk, hogy megjelenítése/mejelenése biztosíva legyen.

Az Őrség-naptár sikerét nem kell külön kommentálni, elfogadottsága csak arra ösztönöz, hogy munkánk szilárd oszlopa maradjon.

Együttműködésünk mind a **Nagykövetséggel** mind a **Collegium Hungaricummal**, ill. a **Ballasi Intézettel** az utóbbi hónapokban intenzívebbé vált, ott segítünk egymásnak, támogatjuk egymás programját, ahol arra lehetőség van. Külön ki szeretném emelni a Nagykövetség konstruktív szerepét az egyesületek közötti kapcsolatok koordinálásában, javításában. Ez a jó kapcsolat úgyszintén vonatkozik a **nemzetpolitikáért felelős államtitkárságra** valamint a **Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-re**.

Munkánk középpontjában áll a **„Kufstein” Tanácskozás** is, amelynek kétevékenként megrendezésével nem csak az ausztriai magyar egyesületeknek, hanem a határon túliaknak is szeretnénk adni munkájuk folytatásához impulzust, motivációt, szellemi támogatást és erőt.

HOLLÓS JOSEF, elnök

A sokszínűség egysége?

Jelöltállítási mérleg a romániai önkormányzati választás előtt

Kimondva-kimondatlanul a „frontváros” Marosvásárhely visszahódítása a romániai magyarság elsődleges politikai célja a június 5-i önkormányzati választáson. A városot 2000 óta vezető Dorin Floresa leltáására a korábbiál jóval realisabb lehetőség kínálkozott. Mindenekelőtt azért, mert valamennyi magyar párt az előválasztáson kiválasztott Soós Zoltán független jelöltet támogatta, az eddigi előjáról ellen pedig a kampány idején is bünvádi eljárások zajlottak, pártja, a liberális PNL is kihátrált a háta mögül, így a román szavazatok fokozottabb megosztására is joggal lehetett számítani. Az egységes, a korábbinál nagyobb léptékű részvételre való mozgósításba a magyar kormány is beszállt, Potápi Árpád, a magyar miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkára marosvásárhelyi pódiumbeszélgetésen való részvételével is egyértelműsítette a szándékot. Potápi annak a megszervezésére bízta az a beszélgetés résztvevőit, mindenki hívja fel a rokonait, ismerőseit, és gondoskodjon róla, hogy ne maradjanak otthon a választásokon. Nemzeti érdeknk nevezte, a város magyarságának megtartását és megerősítését, ami szerinte úgy lehetséges, ha magyar érzelmi, elkötelezett ember kerül a város élére.

De összességében is a négy évvel korábbinál sikeresebb szereplés reményében nyújtották be jelöltjeik listáját a romániai magyar pártok a június 5-i önkormányzati választásra. A legnagyobb létszámú csapatot természetesen ezúttal is a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) állította össze, amely önkormányzati pozícióinak megőrzésére törekszik. A tulipános alakulat legalább 200 polgármesteri tisztsé és 2300 önkormányzati képviselői mandátumot megszerzését tűzte ki célul. Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnöke, az RMDSZ kampányfőnöke szerint az eddigi képviselait, jelentős javítására is jó esély kínálkozik. A romániai magyar választók opcióit eddig is jelentős mértékben, több mint 80 százalékan bírtokló szövetség elsősorban saját mozgósító erejében bízott, de abban is, hogy a négy évvel korábbi választásokhoz képest erőteljesen átrajzolódott a romániai pártpaletta. 2012-ben ugyanis az RMDSZ annak következtében is veszített korábbi pozícióiból, hogy a két nagy román párt – a Szociáldemokrata Párt (PSD) és a Nemzeti Liberális Párt (PNL) – a Szociálliberális Szövetségbe

(USL) tömörülve indult. Idén viszont ezek a pártok egymással is versenyeznek, ami a román szavazatok megosztását, egyben pedig a magyar jelöltek esélyeit növelését „ígéri”. A kedvezőnek tűnő körülmények között a szövetség szeretné megduplázni önkormányzati elnöki pozícióit: a Hargita és Kovászna megyei hegemonia mellett a Szatmár és Maros megyei önkormányzat vezetésének vissza-szerzésében reménykednek. Nemi bizonytalanságot az okoz, hogy 2016-tól immár nem közvetlen módon választják meg a megyei önkormányzat elnökeit, hanem a megválasztott képviselő-testület saját tagjai közül jelöli ki az elnököt.

Székyföldön nagy lendületet látszott kölcsönözni a választási részvételnek, hogy az RMDSZ csíkszeredai, illetve sepsiszentgyörgyi polgármester-jelöltje, Ráduly Róbert és Antal Árpád, valamint a Hargita megyei elnöki székért újra induló Borboly Csaba szintekorlátlanul élvezi a közösség támogatását. Az RMDSZ hasonlóan fontos célja volt, hogy Szatmárnémetiben Kereskényi Gábotrt juttasson célba, a korábbi tulipános polgármestert, Ilyés Gyulát négy évvel ezelőtt váltó Dorel Coica ugyanis egyetlen választási ígéretét sem teljesítette, s a románok bizalmát is eljátszotta. Kérdés, milyen mértékben erodálja a tulipános esélyeket az Átlászó Erdély című internetes portál háromrészes ankétja, amely részletekben menően bemutatja a szervezet pénzfelhasználási módszereit, rámutatva az RMDSZ esetenként autokratikus és nőmenklatúra-épitő finanszírozási politikájára – az egész romániai magyarságnak szánt közpénzből.

A szövetség amúgy mintegy tucatnyi magyar többségű településen támogatja a Magyar Polgári Párt (MPP) polgármesterjelöltjét, ez a „koalíció” Gyergyószentmiklóson és Tusnádfürdőn sikert ígér. Székelyudvarhelyen viszont erős versengés volt várható: az RMDSZ polgármesterjelöltjének, Arros Orsolyának az immár függetlenként pályázó eddigi előjáróval, Bunta Leventével, valamint az MPP és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) közös jelöltjével, Gálfi Árpáddal és két további független jelölttel kényszerült csatázni a polgármesteri mandátumért.

Az MPP országos szinten 100 listával – ebből 30-cal Hargita megyében –, több mint 1000 jelölttel és több mint 50 polgármester-

jelölttel indult. A formáció zászlóvivője Gyergyószentmiklós korábbi előjárója, Mezei János, aki ezúttal a párt megyei listáját vezette.

Az EMNP mintegy 200 településen, közel 100 polgármester-jelölttel indított, hét megyében teljes megyei listát nyújtott be, jelöltjeik összesen 12 megyében voltak jelen.

A romániai magyarság ellen az elmúlt hónapokban indított „egész pályás letámadás” ellenére a korábbiál jobb magyar eredményekkel kecsegtetett a június 5-i voksolás. Bíró Zsolt, az MPP országos elnökének megfogalmazását köicölcsönözve: esély nyílt arra, hogy a romániai magyar közösség díjazza a sokszínűség egységét.

CSINTA SAMU

Irmgard Grass

NYEOMSZZ 15. JUBILEUMI KÖZGYŰLÉSE – ZÁRÓNYILATKOZAT –

A 15 éves múltta visszakéntintő Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége (NYEOMSZZ) 2016. május 6–7-én tartotta jubileumi közgyűlését Svédországban, a stockholmi Magyar Házban. A közgyűlés az alábbi tárgypontokkal foglalkozott, illetve határozatokat fogadott el.

Jóváhagyta a Portugál-Magyar Együttműködési Egyesület felvetelét, és ezzel 15-re emelkedett a NYEOMSZZ tagszervezeteinek száma.

Egyhangúlag elfogadta a NYEOMSZZ új stratégiáját. Meghallgatta a tagszervezetek éves beszámolót.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójáról minden országos tagszervezet méltóképpen megemlékezik, egy NYEOMSZZ küldöttét pedig meghallgatást kezdeményez az Európai Parlamentben az évforduló kapcsán.

Elhatározta, hogy 2016-ban a NYEOMSZZ bemutatkozik a Tusványosi Nyári Szabadegyetemen, illetve társrendezőként közreműködik a 14. „Kufstein” Tanácskozás megszervezésében.

Az Ausztriai Magyar Egyesülettel és Szervezetek Központi Szövetsége javaslatára rendszeres szellemi műhelybeindítás, elsőként Bécsben.

A Hollandiai Magyar Szövetség indítványára a NYEOMSZZ feladatának tekinti a határon túli magyar kisebbségek melletti kiállást minden legitim eszközzel.

A közgyűlés tanácskozott a Kárpát-medencei magyar kisebbségek és a nyugat-európai magyar diaszpóra együttműködési lehetőségeiről. A dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott által vezetett tanácskozáson felszólalt dr. Gulyás Gergely, a Magyar Országgyűlés alelnöke, Potápi Árpád János államtitkár, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának vezetője, Orbán Balázs, a Századvég Alapítvány kutatója igazgatója, Berényi József, Magyar Közösség Pártja volt elnöke, (Szlovákia), Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke (Ukrajna) Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke (Szerbia) és Vince Loránt, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség külügyi titkára (Románia). A NYEOMSZZ részéről részt vettek Bihar Szabolcs és dr. Klement Kornél alelnökök.

Makkay Lilla Magyarország svédországi nagykövete jelenlévőleg megistizte az egybegyűltek. Tájékoztatót tartott Balogh László, a Községi Katalin Kézai Alapítvány Kuratóriumának elnöke a magyar közszolgálati média külföldi veteli lehetőségeiről, míg Csallóközi Zoltán miniszterelnök-helyettesi főtanácsadó tolmácsolta Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes üzenetét. A közgyűlést levélben üdvözölte Tökés László EP-képviselő.

Dr. Szili Katalin állásfoglalásában üdvözölte a NYEOMSZZ és a Kárpát-medencei magyar kisebbségek szervezetei közötti együttműködés további erősítését.

SZERBIAI VÁLASZTÁSOK – KÉRDŐJELEKKEL

Szerbiai átlagos fizetéshez képest 8 eurótól akár 80-at is keresettek az, aki „jól” szavazott. S ha valaki azt gondolta, ez a gyakorlatban kivitelezhetetlen, akkor téved, hiszen a technikáját is kidolgozták... Ez is köztudomású. S hogy mégsem semmisítették meg a választásokat? Nem, mert Szerbiában ez évek óta így megy, csak most valóban semmit sem bíztak a véletlenre. A haladók túlnyerték magukat, abszolút többségük van a köztársasági parlamentben, Vajdaságban, elvitték több magyar érdeklőségi önkormányzatot, köztük a szimbolikus jelentőségű Szabadkát.

Ez nem jelenti azt, hogy akár Szabadkán, akár Kishegyesen. Tereminben és sok más önkormányzatban, vagy akár Vajdaságban és a szerbiai törvényhozásban a Vajdasági Magyar Szövetség ellenkébe szorulna, hiszen Pásztor István pártelnök előre jelezte: minden szinten folytatni kívánja az együttműködést eddigi koalíciós partnerével, az Aleksandar Vučić miniszterelnök vezette jobbközép párttal. Vučić pedig már a választásokat követően telefonon felkérte Pásztor, a másodkötő mandátumban is töltse be a tartományi házelnöki pozíciót, és azt is mondta, a VMSZ az egyetlen stratégiai partnere a Szerb Haladó Pártnak. Elvi megállapodás született arról, hogy ahol a haladók nyertek, ott a haladók adják a polgármestert, a képviselő-testület elnöke viszont VMSZ-es lehet, és fordítva. Ezért már most biztos, hogy Szabadkának haladó polgármestere lesz, akárcsak például Kishegyesén, míg Zentának, Magyarkanizsának és Topolyának VMSZ-es. Persze, a választási eredmények tekintetében akár másként is alakulhatnának a dolgok, de Vučić és Pásztor megállapodása a döntő. A VMSZ határozott álláspontja ugyanis az, hogy ellenzékbeli kisebbségi párt nem tud érdekeket érvényesíteni, és ezért a mindenkori hatalommal együtt kell működni. Országos szinten egyébként a VMSZ-nek négy képviselője lesz, a korábbi hat helyett. A Szerb Haladó Párt is kevesebb mandátumot szerzett a majdnem 50 százalékos eredményével, 27 képviselői helyet veszített a leg-

utóbbi, 2014-es választásokhoz képest. Jól mutatja a szerbiai helyzetet, hogy két szélsőjobboldali, EU-ellenes párt is bejutott a parlamentbe.

Vajdaságot, Szerbia északi, magyarok és számos más nemzeti közösség lakta tartományát több év után tudta megkaparintani Vučić pártja. Korábban a tartomány a nem is olyan régen még az országot vezető demokraták kezében volt. Így az a patthelyzet alakult ki, hogy míg az ország haladó vezetői alatt állt, a tartomány, szinte csak papíron létező autonómiájával együtt, a demokratáké volt. S mindkét szinten a hatalmi többség részt képezte a VMSZ. A haladó-demokrata ellenségeskedés miatt nem sikerült a legjelentősebb kérdéseket, mint amilyen Vajdaság hatásköre, penzelelé, stb. megoldani (igaz, akkor sem, amikor a demokratáké volt az egész ország, nemcsak tartomány). Pásztor most bizakodóan nyilatkozott e téren. Bár keserű az ember szája, hiszen a haladók alelnöke, aki sajtóhírek szerint a tartományi kormány elnöki tisztségének a váromnyosa, beszélt Pászturnak, azt hangzott, hogy a választásokon nyertes párt a döntő szó. (Egyébként az eddigi vezető vajdasági erő, a Demokrata Párt mindössze tíz mandátumot szerzett a 120 fős képviselőházban, szemben a haladók 63 mandátumával. A VMSZ képviselőnek száma ötösről hatra csökkent, a VMSZ politikálási és vezérlési stílusával elégedetlen korábbi VMSZ-esek és nem VMSZ-esek által létrehozott Magyar Mozgalom pedig, egy kisebb vajdasági magyar és egy vajdasági horvát párttal kiegészült koalíciója kétfőt.)

Szabadka ellenzéki vázálási követelése miatt nem sikerült a legjelentősebb kérdéseket, mint amilyen Vajdaság hatásköre, penzelelé, stb. megoldani (igaz, akkor sem, amikor a demokratáké volt az egész ország, nemcsak tartomány). Pásztor most bizakodóan nyilatkozott e téren. Bár keserű az ember szája, hiszen a haladók alelnöke, aki sajtóhírek szerint a tartományi kormány elnöki tisztségének a váromnyosa, beszélt Pászturnak, azt hangzott, hogy a választásokon nyertes párt a döntő szó. (Egyébként az eddigi vezető vajdasági erő, a Demokrata Párt mindössze tíz mandátumot szerzett a 120 fős képviselőházban, szemben a haladók 63 mandátumával. A VMSZ képviselőnek száma ötösről hatra csökkent, a VMSZ politikálási és vezérlési stílusával elégedetlen korábbi VMSZ-esek és nem VMSZ-esek által létrehozott Magyar Mozgalom pedig, egy kisebb vajdasági magyar és egy vajdasági horvát párttal kiegészült koalíciója kétfőt.)

Szabadka ellenzéki vázálási követelése miatt nem sikerült a legjelentősebb kérdéseket, mint amilyen Vajdaság hatásköre, penzelelé, stb. megoldani (igaz, akkor sem, amikor a demokratáké volt az egész ország, nemcsak tartomány). Pásztor most bizakodóan nyilatkozott e téren. Bár keserű az ember szája, hiszen a haladók alelnöke, aki sajtóhírek szerint a tartományi kormány elnöki tisztségének a váromnyosa, beszélt Pászturnak, azt hangzott, hogy a választásokon nyertes párt a döntő szó. (Egyébként az eddigi vezető vajdasági erő, a Demokrata Párt mindössze tíz mandátumot szerzett a 120 fős képviselőházban, szemben a haladók 63 mandátumával. A VMSZ képviselőnek száma ötösről hatra csökkent, a VMSZ politikálási és vezérlési stílusával elégedetlen korábbi VMSZ-esek és nem VMSZ-esek által létrehozott Magyar Mozgalom pedig, egy kisebb vajdasági magyar és egy vajdasági horvát párttal kiegészült koalíciója kétfőt.)

Szabadka ellenzéki vázálási követelése miatt nem sikerült a legjelentősebb kérdéseket, mint amilyen Vajdaság hatásköre, penzelelé, stb. megoldani (igaz, akkor sem, amikor a demokratáké volt az egész ország, nemcsak tartomány). Pásztor most bizakodóan nyilatkozott e téren. Bár keserű az ember szája, hiszen a haladók alelnöke, aki sajtóhírek szerint a tartományi kormány elnöki tisztségének a váromnyosa, beszélt Pászturnak, azt hangzott, hogy a választásokon nyertes párt a döntő szó. (Egyébként az eddigi vezető vajdasági erő, a Demokrata Párt mindössze tíz mandátumot szerzett a 120 fős képviselőházban, szemben a haladók 63 mandátumával. A VMSZ képviselőnek száma ötösről hatra csökkent, a VMSZ politikálási és vezérlési stílusával elégedetlen korábbi VMSZ-esek és nem VMSZ-esek által létrehozott Magyar Mozgalom pedig, egy kisebb vajdasági magyar és egy vajdasági horvát párttal kiegészült koalíciója kétfőt.)

Az Osztrák Nemzeti Könyvtár Dísztermében (Österreichische Nationalbibliothek, Prunksaal) március 11-én nyílt meg a császár halálának 100. évfordulója alkalmából kiállítás, „Der ewige Kaiser. Franz Joseph I. 1830–1916” címmel.

Kire gondolok, ha meghallom a nevért? En a nagyapámra, aki harcolt az első világháborúban, sörnyűségeket élt át, naplót vezetett. A naplót később újrairta, kihagyva az átét borzalmakat, a régi pedig elégette, nem akart rá emlékezni, se Ferenc Józsefre.

Szinte magam előtt látom a szabolcsi pazonyi Petrimán Sándor bácsit, aki fehér bő gatyában, fekete mellényben, pörge kalapban jött füvet kaszálni, és szétálló pödrről bajusza pontos másolatát vett a császáranak. Ha nem ebben az öltözkészletben lett volna, talán össze is lehetett volna őket tévesztetni. Leült időként, rágyújtott a pipájára. Simogatta, pöndörgette szakállát, s nagy büszkén mondogatta, hogy ő bizony Ferenc Józsa seregében harcolt. Egy uralkodó mind

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége céljai, feladatai

Nem voltam a CSMMSZ bölcsőjének a ringatója, hiszen csak 1998 januárjában léptem be az ostravai Alapszervezetébe. Ettől az időtől kezdve viszont teljes részese vagyok az eseményeknek, mert még az év őszén egyben az országos elnökség tagja lettem. Előidém elbeszéléseiből sok ismeretet szereztem a kezdetekről is. Fokozatosan alakultak alapszervezetek egyes városokban elsőként éppen Ostraván, majd következett Brünn, Prága, Litoměřice és Pilzen. Ezekben az alapszervezetekben sajátos, sokrétű tevékenység folyt. Mindenképpen nagy volt a lelkesedés az akkori vezetőkben.

Sikerült egy nemzetiségi lapot, a Prágai Tükürt 1993-ban létrehozni, és ami a legfontosabb, a mai napig megtartani a kiadást. Figyelemre méltó, hogy még a 2000-es év után is sikerült Észak-Csehországban Teplice városában az ott és vonzáskörében élő magyarokat szervezeti-leg összejöjteni. Eppen abban a térségben, és Csehország nyugatibb részében Karlový Vary környékén éreztük a szervezeti hiányt, mivel ismeretes volt számunkra, hogy elég nagy számban élnek ott magyarok. Mára elmondható, hogy ezt a térséget is meghódítottuk, és 2015-ben megalakult Szövetségünknek legfiatalabb alapszervezete Karlový Varyban, Csehország legismertebb fürdővárosában.

Ami szervezetünkben az elmúlt 25 évet illeti, a sok lelkes vezető és sortag áldozatos munkájának köszönhetően sikeres, gazdag, színes csehországi magyar élet van mögöttünk.

A CSMMSZ mai állapota eredeti célkitűzései és feladatai szempontjából nem változott, továbbra is igyekeznünk a lehetőségeink szerint tagságunk nagyosságát, identitását megtartani. Talán a társadalmi körülmények változtak meg kissé körülöttünk. Ezen okokból egyre nehezebb számunkra megfelelő, érdemes műsorokat összeállítani, hiszen jelenleg az internet, a virtuális világ nagymértékben megnehezíti munkánkat és kiszorít bennünket. Főleg a fiatalabb tagokat egyre nehezebb megszólítani és bekapcsolni a munkába. Ez általános probléma összes alapszervezetünkben, de szerintem ezzel küszködik a Csehországban élő többi nemzetiségi kisebbség is. Bár az alapszervezetek vezetősége igyekszik jól dolgozni, az egyes rendezvények látogatottsága mutatja, hogy mégsem mindig sikerül megfelelni az elvárásoknak.

A statisztikai adatok szerint a csehországi magyarok száma a kilencvenes évek óta ugyan a felére csökkent, ami sajnálatos. Viszont számomra ezek az adatok nem fedik a valóságot. A hivatalos számok visszaesését több tényező befolyásolta, a legfontosabb közülük az, hogy a népszámlálási íveken nem volt kötelező a nemzetiség bevallása. Az átlagember véleménye „csak azt vallom be, amit muszáj”. Hason-

ló a helyzet a többi csehországi nemzetiségi kisebbségnél is. Mi igyekeztünk tagjainkat tájékoztatni, de a mi közösségünk az országban élő magyaroknak csak kis hányada.

Szövetségünkön belül szerencsére a csehországi magyarok drasztikus statisztikai csökkenése ez idáig nem okozott változásokat, ami tagságunk létszámát illeti. Az évek során sikerült fenntartani alapszervezeteink működését, ezen keresztül taglétszámát is. A tavalyi évben örömteli esemény volt új alapszervezet alapítás Karlový Varyban. De ez a fejlemény sem csökkenti az utánpótlást illető gondjainkat, mert egyre nehezebb a fiatalokat bevonni a szervezeti életbe. Aktiv vezetőink életkorának növekszik, tehát sürget bennünket a probléma orvoslása. Vannak jó példák, lehetőségek legalább a két nagyvárosban; Prágában az Ady Endre diákkör az utóbbi időben szorosabb együttműködést folytat prágai Alapszervezetünkkel, míg Brünnben a KAFEDIK diákkörét sikerült az eddignél jobb együttműködésre bírni alapszervezetünkkel. Ostraván is megalakult a fiatalok csoportja, amely nem csak a rendszeres keddi klubtalálkozók alkalmával, de azon kívül is szervez közös műsorokat.

Csehországban, mint központi, mint helyi és régiói szinten jól kezelt és ismert kisebbség vagyunk. A többi nemzetiségi kisebbséghez hasonlóan nekünk is lehetőségeink van anyagi támogatásokhoz jutni az illetékes intézményeknél. A gond azonban ott van, hogy nincs törvény alapján garantált meghatározott a kisebbségek számára, hanem csupán pályázati versengés közepette tudunk támogatásokat szerezni.

Magyarországgal az együttműködés kitűnő. Tagja vagyunk a Magyar Diaszpóra Tanácsnak, amely minden évben ülésezik Budapesten. A jelenlegi magyar kormány jóvoltából második éve mi is kapunk segítséget magyar ösztöndíjas formájában. Első évben a Körösi Csoma Sándor, újabban a Petőfi Sándor Program keretében. Anyagi tétet a Prágai Tükör és kultur-információs tevékenységünk megvalósításának biztosítására nyújt nekünk Magyarország támogatást. Kiemelt jól az együttműködés a prágai Magyar Nagykövetséggel. Fontos rendezvényeink felett vendökösegg vállalnak, és más területeken is segítenek bennünk. A Magyar Intézet igazgatósága is nagy segítségünkre van.

Négyunokás nagymamaként be kell osztani az időmet, a Szövetségen belül is, hiszen Ostravában is elnökként és országos elnökként kell helytállnom. A családon belül is hasonló a „ingázás”, mert egyik lányom családijával, két unokámmal Ostravában, a másik lányom két unokámmal České Budějovicében él.

RÁKÓCZI ANNA elnök

MI VÁRHATÓ AZ OSZTRÁK SÓGORTÓL?

• Pillanatkép 2016 •

Ha szorul a kapca, közelebb van a saját ing a szomszéd bekecsénél, akkor felmerülnek az eddigi „kedvelység” és „politikai korrektség” mocsaraiból a régmúltnak tekintett idők valóságos vagy képzelt rémei. Előkerülnek az eddigi jól rejtgetett dorongok és husángok.

Ha már szorul a kapca, szokás szerint meglóbálják a „nácizmus-fejleszt” és leballatzák a politikai „ellenfelet” vagy nevezhetnék azt „Ellenségségi” is.

Mindez nem csak belföldön zajlik, hanem az egész külvilágot telekürtölvé segítségével hívják a saját „igazság” vagy inkább világnézet alátámasztására a „hittársakat”, csak hogy mindenki lássa, mire lenne képes a galád ellenség, ha hatalomra jutna.

Na tessék!

Hogy idejük se maradjon a zójanul gondolkodónak az egy és egy összeadása, mellékharctereket kellett nyitni. Ilyenkor aztán jön a közösítés és a figyelem-elterelés. Sajnos nem először Ausztriában.

Kétségbeesítő a nyögve nyelve megválasztott új államelnök beállítottsága az igazsághoz és szavahitességhez. Az Osztrák Televízióban közvetített interjúban arra a kérdésre, hogyan állíthatja a valósággal merően ellentétes pártfeleltesítést, a következő, minden más kérdést előre megválaszoló naiv mondattal felelt: „Azért kell pártón felüli kampányt vezetnem, mert különben nem tudnám megnyerni a választást.”

KANTAS JÁNOS

Hogyan tovább?

Kiáltó szó

Kós Károlynak Erdély, Bánság, Körösvidék és Máramaros magyarságához intézett szavai legalább olyan időszerűek, mint közel száz évvel ezelőtt: „A mi igazságunk: a mi erőnk. Az lesz a miénk, amit ki tudunk küzdeni magunknak. (...) Kiáltom a célt: a magyarság nemzeti autonómiája. De kiáltom még egyszer azt is: aki gyáva, aki rest, aki alkudni akar, az nem közénk való, mert az a mi igazi ellenségünk: a mi árulónk. Ezt kiáltom és hinné akarom, hogy nem leszek mégsem pusztában kiáltó szó csupán...”

A teljesség igénye nélkül, vonjunk le néhány következtetést:

1. Ebben a mai világban (is) leginkább a saját erőinkre, értékeinkre és áldozatvállalásunkra alapozhatunk. Magyar-magyar kapcsolatokra, a világon bárhol élő magyarok pozitív cselekvőképességeire. Példát vehetünk másoktól. Akár az általunk kedvelt lengyelek előremutató életsemletről, vallásosságáról, összetartásáról, adakozásáról. Nagymértékben elpusztított fővárosunk verjeteik munkával helyreállították, a Királyi Palotát új pompájába helyezték és berendezték, kedvező demográfiai helyzetre és jövőképre rendezkedtek be.

2. Sajnos, jó ismerjük az utóbbi évszázadban pozitívan diszkriminált többségi nemzet hatalmi hozzáállását. Egyrészt gyakorta saját képviselőik érdemen felüli kiemelésével és hősisítésével, másrészt grandomán tervekkel és megvalósításokkal óhajítják kompenzálni az ezeréves magyar történelem miatti frusztráltságukat. Mégis: ma már röghöz kötött nézetnek bizonyul, miszerint minden rossz, ami román kezdeményezés, és minden tökéletes, ami magyar gondolat és megvalósítás. Legfőbb szövetségésünk csakis a haladó román értelmiségi lehet, és legnagyobb esélyünk a követésre érdemes többségi cselekedet.

3. Gyávák és megalukvók, árulók mindig megfordultak a magyar képviselet soraiban. Petőfi is, Kós Károly is számot vetett róluk. Megdicsőülés helyett valóban igazságosabb lenne számunkra például a kiközösítés. Am ennek hiányában marad az isteni utolsó ítélet.

4. A magyar képviselet és közszolgálat számos kitűnő embernek, magyarnak és székelynek, nyújt táptalajt. Tanuljunk múltunk történetéséből és közösségeink példamutató tagjainak életéből: értékeink megbecsülését, az áldozatkész feladatvállalás szükségességét és kihívásait, a közösség szolgálatának felemelő szépségeit. A hit, a remény és mindenekelőtt a szeretet szükségességeit.

5. Legyünk tudatában annak, hogy a társadalom legfőbb értéke és gazdasági kibontakozás alapja a képzett human erőforrás léte, valamint a munka kiteljesedése. A társadalmi tőke rendkívül fontos eleme az emberi tőke; a képzettség túl az emberek közötti szolidaritás, együttműködés, bizalom. A kettős állampolgárság lehetőségeiből származó összetartozás élménye új energiaforrása magyarságunknak. Az előremutató emberi kapcsolattrendszer, az összefogás már-már csodákra képes, amint azt számos társadalmi csoport példája tanúsítja. Amennyiben viszont nem számíthatunk egymás segítségére és összefogásra elvárultan szegényebbek leszünk, és jövőbeni kilátásaink romlanak.

6. Tudatosítani kell továbbá, hogy fennmaradásunk érdekében létkérdés a népesedési mutatók javítása. A gyermekvállalási kedv növelése, a nagycsaládok támogatási rendszerének javítása, az új családtagba való „befektetés” elsőlegességeinek a népszerűsítése által.

A közösség identitásának a megőrzése érdekében ugyanakkor hangsúlyozni kell az értelmiségi magatartás minél szélesebb körű promováását. Diplomás értelmiségre minden közösségnek szüksége van, így a romániai magyarság számára létkérdés az értelmiség gyarapítása. Csakis így javulhatnak jövőbeni esélyei anyanyelv és kultúrája megőrzésére, jobb és élhetőbb közérzet kialakítására.

7. Megmaradásunkat és fennmaradásunkat csakis a magyarság, a székelység nemzeti autonómiája biztosíthatja. Ebben a kérdésben nincs megalkuvás. A pozitív és követendő példák (Del-Tirol, Katalónia, Skócia stb.) erre biztatnak. És reménnyel tölthet el az, hogy némi nemzeti összetartás mégiscsak kialakult a közös autonómiatüntetésen.

8. Az autonómia elérése helyett tehetetlenség árjával sodródunk. Küzdünk jogaink kivívásáért, miközben egyre inkább függőségi viszonyba kerülünk jogaink biztosítóival. Nehéz ezen változtatni, nehéz megoldást találni és ajánlani. Egy biztos: az idő mindig megoldja a prob-

lémákat, meghozza a maga megoldását. De az is tény: az idő nem nekünk dolgozik.

9. A döntést azonban a hatalommal rendelkezőknek kell meghozniuk, nekik kell biztosítaniuk a változtatás lehetőségét. Egyéni érdekeikben nekik kell engedniük a közösségekkel szemben. Nem szabad megvárniuk az idő próbáját, nem szabad forradalmi hangulatot teremteniük egyre elégedetlenebb közösségük körében. Politikusaink, középviselőink, vezetőink némelyike példát vehetne a futballedzőktől: ha nem eredményes a csapat, az edzőnek előbb-utóbb távoznia kell.

De példát lehet venni a világpolitika egyik igen népszerű személyétől, Mihail Gorbacsovól. Aki a változó idő szavára hallgatott. A hidegháború enyhítéséért szóba állt a legnagyobb vetélytárrsal is, és vállalta a pártón belüli reformokat, támogatta az emberek többsége által igényelt önállósodási folyamatokat. Regnálása ideje alatt nem végbe a glasznosztj (nyíltság), a peresztrojka (átalakítás) és az uszkorenijje (gyorsítás). És a világ legtermészebb dolganak tekintette, hogy hivatása teljesítése végettével önök lemondjon pártfőtükári, majd szövetségi elnöki tisztségéről.

10. Azóta eltelt egy emberöltő, felnevelkedett egy új nemzedék, amely csak szülei „esti meséjéből” hallhatott az egykori kommunista diktatúra viselt dolgairól, akár valóban mesébe illő történeteiről. Ez a nemzedék sajnos nem találja helyét ebben az országban, kilátástalannak látja a jövőjét, életrendjét a globalizáció és a piaczgazdaság csábításaihoz igazítja. És mivel előtte az újvilág ígérte, nehezen tud már azonosulni a nyugatmajmoló balkániság és demokráciát kiáltó posztkommunizmus elvárásaival. Nekik kellene benépesíteniük ezt az országot, nekik kellene megvalósítaniuk a sebb és élhetőbb jövőt. És biztosítaniuk a mi nyugdíjunkat, időkori megélhetésünket.

A tavalyi elnökválasztást már a hazavágyó, itt-honi jövő megteremtését megálmódó és akaró, a társadalmat még mindig átszövő kommunista eszméktől megcsömörlött fiatalok. Aik azért szeretnék egy e gazdag ország büszke fia lenni, hogy ne kelljen megtagadniuk állampolgárságukat, a honfitársaink viselt tettei iránt immár érzékennyé vált nyugati világban. Robbant a puliszka. Kellett hozzá egy német jelölt. Igaz, volt már az ország élen fanariótá uralkodó, orosz kormányzó, Hohenzollern-ágí király és még folytatásam.

Szóval, a demokrácia és a jóléti élt külföldön kószolgtató román fiatalok és középkorúak elvesztették türelmüket, velük együtt az itthon maradt rokonok és barátok is. A magyar fiatalok még meddig nem adnak hangot elégedetlenségüknek? Csak csendben vágyakoznak főleg Németország és az Egyesült Királyság munkáltatói, sőt újabban oktatási intézményei felé.

11. Nem hiszem, hogy meg kellene várni a közfelháborodás idejét. Nem hiszem, hogy titlenül kellene szemlélni a magyar választók további, immár kritikussá váló megcsappanását. A döntést a vezetők hozhatják meg, hogy elősegítsék a közösség által igényelt változásokot.

Mit tehet a fennállás 25. évfordulóját ünneplő RMDSZ vezetősége? Ha fenntartja a jelenlegi, sokszor mesterséges és ellentmondásos állapotot, akkor az tovább fokozódó demokrácia-deficitál, alázatos középviselet helyett hatalmi tulkapaszkodás, magyar emberek általóladásnak jár együtt. Amennyiben önmagát pártként meghatározva lemond az érdekvédelmi kiváltságokól, és lehetőséget nyújt egy új, az eddignél jóval szélesebb alapokra és függetlenebb működésre alapozó érdekvédelmi „erőnyöszervezet” létrehozására, az anyagi vesztésekhez kárpótlásaként jelentős morális haszonra tehet szert. Amennyiben pedig arra törekedne, hogy visszaállítsa a kezdetekre, a „hősorkra” jellemző állapotot, amikor a „másként gondolkodók” megfértek a szövetségben, akkor nagymértékű váltásra lenne szükség: személyesekre és más mentálításra.

12. Elérkezettnek gondolom a nyílt és őszinte magyar-magyar eszmecsere idejét. Ah az erdélyi magyarság politikai és egyházi vezetői, oktatási, kulturális, szakmai intézményeinek igazgatói, civil szervezeteinek elnökei és a gazdasági ágazat képviselői, közösen elmélkednének közösségünk sorsa felől, és közös aggodalmuk körvonaloznák a teendők, haza meg a szükséges lépéseket. Székely konferencia, marosvásárhelyi találkozó, egyeztető kerekasztal, szövetségégi egyeztető tanács, erdélyi MÁERT – bárminek is neveztük, bármi lesz az új neve, meg kell tenni ezt a történelmi lépést. Ha nem, az felelőtlenség lenne a magyar közösség iránt!

DR. ÁBRAM ZOLTÁN

Királyi titkár és magyar könyvkiadó Bécsben

Ferenczyff Lőrinc (1577-1640) működését ezel a néhány szavas életrajzi adattal is össze lehet foglalni, de szerencsére ennél jóval többet tudunk róla.

Három Habsburg magyar király kancelláriájának titkára volt. Pályája számunkra azért különösen érdekes, mert magyar nyelvű leveleket adott ki, sőt saját költségén vásárolt nyomdai felszereléssel magyar kormányzatát is felállított Bécsben. Ferenczyffnek kortársa, sőt jóakór barátja volt Pázmány Péter, de kapcsolatot tartott a reformáció képviselőivel és az erdélyi fejedelem híveivel is.

A bolognai egyetemen jogot tanult, emellett mestere volt a szépirásnak, a kalligráfiának. Lovagi címét és címerét is Bolognában szerezte: a pajzs alsó mezőjében két lilium közt róza, fent oszlopot tartó oroszlán.

Miután hazatért Itáliából, Mátyás főherceg, Magyarország kormányzója (később II. Mátyás magyar király) bécsi kancelláriáján dolgozott. Minthogy hivatala miatt mindig a király közelében, kíséretében volt, a sokat utazó II. Mátyást, majd utódait II. és III. Ferdinándot is elkísérte útjaira: többször Prágába, Linzbe, Regensburgba, és a magyar országgyűlések színhelyeire, Pozsonyba, Sopronba.

Miközben élte a magas rangú udvari hivatalnok életét, jövedelmének jelentős részét a magyar irodalom közkincsé tételére áldozta. Ő maga nem volt író, de nem is a „könyvszakma” területéről jött, nyomdász szakember sem volt. Ma azt mondanánk, hogy amatőr volt, ha ezt a kifejezést már akkor is használták volna.

Bár a királyi okmányokon neve és aláírása gyakran látható, élete nemcsak az utókor, de még kortársai szélesebb köre előtt is rejtve volt. Az utóbbi évtizedek kutatásainak köszönhetően ma mint a magyar irodalom egyik nagylelkű mecénását tartjuk számon a Bécsben élő Ferenczyff Lőrinc.

Amerikai magyar újságíró-történet

III.

Főnököm 1980 nyarán szívinfarkust kapott, négy hetet töltött kórházban, ebből majd két hetet az intenzív osztályon. Amikor kiengették, az orvos szigorúan ráparancsolt, hogy két hónapig maradjon otthon, pihenjen, s eszébe ne jusson bármiféle tevékenységet folytatni. Mivel hallgatót orvosainak tanácsára, közel két hónapig rárm hárult a lap irányítása.

A korábbiakhoz képest egyetlen lényeges változás történt. 1980 az elnökválasztás éve volt, s mindkét párt igyekezett magyar szavazókat maga mellé állítani, ami természetesen tekinthető. Mivel Gombos Zoltán nagy demokrata volt, ezért soha nem fogadta el republikánus jelöltek hirdetését. En azonban szabad kezét kaptam, s mint leendő tulajdonos így véltem, a republikánus hirdetéseknek is helyet kell biztosítani. Már csak azért is, mert a politikai hirdetések messze magasan jobban fizettek az egyéb hirdetésekénél. Véleményem szerint ez az újság bevételi forrásait is megemelte, ami a jövőt illetően számomra sem volt elhanyagolható szempont.

Péntek délben volt lapzárta, s amint az utolsó cikk is a helyére került, vittem a nyomdakész oldalakat a nyomdába, ahol általában öt óra körül vehettem kézbe az első példányokat. Miután Gombos úr kijött a kórházból, abban egyeztettem meg, hogy a friss lap néhány példányt felviszem a lakására. Akkor szembesült azzal, hogy valójában mi is került a lapba az én szerkesztésem nyomán. A republikánus párt hirdetésén természetesen fennakadt a tekintet, ami szerencsére meg tudtam győzni ennek értelméről. Hámmögve fogadtam magyarázatomat s noha egy cseppet sem lelkesedett érte, mégsem tiltakozott. Viszont, gondolom én, nem is felejtette el.

Időközben a clevelandi egyetem megvásárolta a Liberty Publishing öreg székházát, amely az egyetem társomzsádságában, s ezért a felsőoktatási intézmény terjeszkedésének útjában állt. Az új szerkesztőség egy belvárosi irodáépület ötödik emeleti, tágas, világos helyiségeibe költözött, ahol nekem is jutott egy az Erie tóra néző külön szoba. Felépülése után főnököm már ide tért vissza, ám ez alig csökkentette az újság összállításában távolléte alatt betöltött szerepemet. Volt viszont valami más, amivel, igaz, akaratomon kívül, szálka lettem a szememben.

Mint már említettem, Gombos Zoltán a Demokrata Párt vezetőségi tagja volt, s mint ilyen Carter elnöksége alatt jó kapcsolat

burgasse 5. számú kétemeletes, ma is álló házat, és abban lakott. Hogy nyomdáját is itt helyezte-e el, erről nincs adatunk.

Erről a különösen szép nyomdafelszerelésről készült egybként – valószínűleg még Ferenczyff életében – az első magyar vonatkozású betűminta-füzet, amely különös szerencse folytán egyetlen példányban maradt fenn. Benne a különféle méretű és fajtájú betűk, mindaz, amivel a nyomda fel volt szerelve, díszes keretben látható.

Ez a nagy értéket képviselő nyomdafelszerelés Ferenczyff halála után Magyarországra került, Lippay György érsek ugyanis a pozsonyi jezsuita kollégiumi nyomdának ajándékozta. Még sokáig jelen volt a hazai könyvnyomtatásban: Pozsony után csaknem száz évig a nagyszombat nyomda használta, és még újra és újra feltűntek a jellegzetes illusztrációk, vagy éppen Ferenczyff saját, fametszeti címere.

V. ECSÉDY JUDIT

Rudolf Hundstorfer

Két nemzet történetírója

Matunák Mihályról, két nemzet történetírójáról megfigedkezett a zajló, új utakat kereső világ. Csak kevesen tudják, hogy halálakor mintegy hetvenkötényi történelmi munka maradt utána, mely értékes forrása ma is történetíróinknak.

Nagysúlyban született 1866. július 17-én. Középiskolai tanulmányait Érsekújvárott, Selmecbányán és Egerben végezte. Teológiát a beszercebányai papneveldében tanult, majd 1887-ben beiratkozott a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem hittudományi karára, ahol történelmi és egyháztzenei szakon képezte magát.

1891-92-ben Szalatnyán, Türocsucsányban és Nagysúlyban kapláncokodott, majd Ruttkán hitokató lett. 1893-94-ben nevelői állást vállalt Véglesen és Gódon. A sok vándorlás után mint segédlelkész került Kőrmöcbányára, ahol 1898-ig működött.

Körmök jelentős változást hozott életében. Itt ismerkedett meg Kirzko Pál történésszel, a város leltársával, akivel szoros barátságra lépett.

1898-ban elvállalja a városi felső népiszkola igazgatói állását Korponán. De itt is csak átmenetileg marad 1902-ig.

1902-ben elfogadja Beszercebányra meghívását a megürült plébános székre. Ide vonul vissza szüntelen munkára, és itt tölti el a történelmi kutatásai szempontjából jelentős húsz évét.

A Csehszlovák Köztársaság megalakulása után végleg szakít párt hivatásával, Matica slovenskákn és a Szlovák Történelmi Társulásnak dolgozik, majd 1922-ben ismét visszatér Kőrmöcbányára, ahol még tíz évet tölt fáradhatatlan munkával, mint városi leltáros. Itt fejezi be 1932. december 5-én munkában gazdag életét.

Irodalmi tevékenységének első állomása a budapesti szemináriumhoz fűződik. Ekkor írta meg „A magyarbéli Bosnyák-család történetét”, s tanul-

SZARAZ PÁL

NAGY OLÍVIA

Társadalom – Embrió-szindróma

Életképtelenségünknek ezernyi változata létezik. Egy inkább, ugyanakkor a problémának ezernyi oldala van, melyekre külön-külön bukkannhatunk rá. Ez a gondolat ismételtten az „önfeleltlenítésről” szól. Az embrió-szindróma az a benevelődött állapot, amikor egy ember „örökgyerek” marad. A rossz értelemben. Amikor valaki elvárja, hogy a nagybetűs élet kötelezettségeit más csinálja meg. „Anyá vadászra le, ölje meg, rágia el és emszesse meg a zsákmányt, mert én önállóan képtelen vagyok életben maradni. És ha inkubátori körülmény közt tartanak, akkor majd elégedett leszek. Megtagadom a felnőtté válással járó felelősséget, küzdelmet, és szenvedést, mert azt neveltek belém, hogy gyenge és kiszolgáltatott legyek örök életemre. En pedig elhiszem, hogy nekem ez a jó, mert a legelejen azt hazudták, hogy ez az élet helyes rendje.”

Ezért nem mindegy, hogyan és mire neveljük gyerekeinket. Mert az, aki túl könnyen megkap mindent, akinek túl sok minden szabad, akinek sosem kell hálát éreznie, mert „nekem ez anyai jogon kijár”; akit egész életében hátulgombolósként akarnak kiszolgáltatni, az az ember soha nem is fog úgy isten igazából önállósodni, vagy megtanulni a dolgok való értékeit. Hogy lehet az ember boldog az életében, ha sosem hálás, sosem örül, nem tudja megbecsülni azt, ami van? Pici kurunkhoz illő, 5 csillagos ellátásban részesülni egy bizonyos pontig, tökéletes elgondolásoknak

BOTZ DOMONKOS

Nárcisz

Viztükör fölé hajlik, nézi önmagát. Tekintetében folyamok fodrozódnak, és kecsesen ring a nád.

Gyorsportré zongorával

– Süle László vallatása –

2016. május 7-én, a stockholmi Magyar Ház dísztermében este 8 óra körül felzúg az első vaspaps. Kétnapos intenzív, fárasztó tanácskozás után is teltház: a résztvevők SÜLE LÁSZLÓ zongoraművésznek tapsolnak.

Az első szám címe: „Búcsú”. Laci pár szót mond erről az 1987-ben született szerzeményéről, aztán leül a két kis lámpással megvilágított zongora mellé és simogatva-dédelgetve megérinti a billentyűket...

Már az első futamok után varázslatos hangulat árad szét, ez a szerzemény azokról és azokról szól, akik valamikor elbúcsúztak, mert el kellett búcsúzniuk... Aztán elkezdtek mindent előlről, mert ismét előlről kellett kezdeni és nem csak elkezdeni kellett, hanem folytatni is. (Nekem erről szólt a Búcsú.)

Vallató: *Mikor kezdtl el zenélni?*

– 1955. december 24-én születtem Budapesten. Hétéves koromban kezdem zongoránál, tulajdonképpen egy fura véletlen tette ezt lehetővé: édesanyámék a háború alatt olyan kiürült lakásba költöztek, ahol volt egy zongora. No meg zenekolába is jártam persze, 20 évig ugyanaz a tanár néni tanított: dr. Barsányi Jánosné. Közben elvégeztem az Agrártudományi Egyetemet, biológia tagozaton. Az egyetemi évek alatt is aktívan zenéltem valamint zeneszerzéssel is foglalkoztam, végül 1981-ben diplomáztam növénytermesztésből. Vizsgáim után azonnal felvételtem a Bartók Béla konzervatórium jazz tanszakára ahová fel is vetek. Gondja János lett a mesterem, 1984-ig. Aztán pedig ott maradtam a konziban tanítani. Sokat koncerteztem ezekben az években is, többek között Finnországban is volt egy sorozatom, 1988-ban. Egyik koncertemet az akkori Helsinki Pop-Jazz konzervatórium igazgató-helyettese is meghallgatta és felajánlott egy zongoratanári állást. 1989-ben kijöttem.

Vallató: Hmm... csak úgy? Egy sikeresnek ígérkező zenei karrier közben mégis miért jöttél el Magyarországról és miért éltél Finnországba? Mit kellett otthon hagynod? Milyen volt az a „Búcsú”?

– Bécsi, prágai, krakkói stb. koncertjeim valamint tanári állásom jóvedelmé ellenére sem boldogultam annyigalag, de volt bennem kalandvágy is jócskán. Édesanyámat nehéz volt otthagyni, de aztán évente legalább kétszer mindig kijött hozzám, a szüneteket pedig én is otthon töltöttem.

EURÓPA PRÓBATÉTELE

(Együttműködés, ellenállás és megtorlás a második világháború alatt)

Vajon mi szolgálja abban egy nemzet érdekét, ha ellenáll, és szörnyű veszteségek árán megőrizi a haza becsületét, ahogyan ezt a lengyelek tették, vagy ha ügyesen együttműködik a megszállókkal, mint a dán kormány? A dán nép, beleértve a nyolcezer ot-tani zsidót, viszonylag háborítatlan folyamatosság-al túlélte a világegyést.

A Budapestről 1948-ban ifjan emigrált, majd New Yorkban letelepedett és a Columbia Egyetemen doktorált történész, Deák István professzor, élete kilencvenedik évében lepte meg olvasói a fentiekhez hasonló dilemmák egész sorát felvető könyvével. Korábban többek közt az osztrák-magyar monarchia hadseregéről, a weimari baloldali intellektuális felelősségéről és Hitler Európájáról írt, művei magyarul is megjelentek. De őt, a holokausz- és hábo-rú-átélőt, évtizedek óta szüntelenül foglalkoztatja e két személyesen megtapasztalt történelmi esemény jó néhány, még nem teljes kitárgyalat, tudományos elemzést igénylő és egyben filozófiaiak tekinthető kérdése. Ezeket vettem mostorra.

1944-ben Deák István nővérének volt a völégénye az a fiatal jogászdoktor és újságíró, Stollár Béla. (ma utca viseli a nevét Budapesten), aki katonaszökevényekből és bujkáló munkaszolgálatosokból szervezett kis ellenálló csoportot. Zsidókat mentettek, szabotázscelemeknyeket szerveztek. Deák István is nekik köszönheti életben maradását. 1944 karácsony napján Stollárék tűzharcba keveredtek nyilas pártszolgálatosokkal és életüket vesztették. Völ-e értelmes bátor ellenállásnak? Volt, már csak azért is, mert meg egy esetben üldözöttök túlélését sikerült biztosítaniuk. A szerző Stollár Béla emlékének ajánlja könyvét.

A tanulmány az együttműködés és az ellenállás dilemmáit taglalja, sora véve Ausztriát, Csehszlovágot, Norvégát, Dániát, a Benelux államokat, Franciaországot, Jugoszláviát, Görögországot és a balti térséget. Deák István rámutat: Ausztria végül úgy került ki a második világháborúból, mint a német agresszió igazolt áldozata. 1938-ban nem ellenezte

Széchenyi máig érvényes Hitele

Gróf Széchenyi István – Kossuth szerint is „polgári erényben nagy” politikus, író, polihisztor, közgazdász, a „legnagyobb magyar” születésének 225. évfordulóját idén, szeptember 21-én ünnepeljük – Széchenyi Ferenc és Festetics Julianna gyermekeként, 1791-ben látta meg a napvilágot Bécsben. Történelmi tanulmányainkból emlékeztethünk arra, hogy Széchenyi tízezer forintos hitelkérelmének elutasítását követően írta meg a magyar gazdasági szakirodalom 1830-ban kiadott első jeles munkáinak egyikét, páratlan életműve rendkívül fontos, gazdasági és erkölcsi életünkre a mai napig nemestítő hatást gyakoroló részét. Széchenyi hagyatéka hungarikum. Utóbbit illeti címlapján a Hitel mai magyar nyelvű kiadása is.

A mű máig ható érvényessége ösztönözte a Széchenyi Alapítványt – mint a gróf Széchenyi István szellemi hagyatéka hungarikum kezelőjét – és a budapesti kiadó (Logod Bt.) munkatársait, hogy a könyv eredetileg bonyolult nyelvezetét a hosszú mondatok rövidítésével, a tájszavak, a latinítás kiiktatásával, szükség esetekben ma használatos szavakra cserélésével napjainkban is könnyen olvashatóvá, érthetmezhetővé, áttekinthetővé tegyék. Ezt a célt szolgálják a jegyzetek, valamint a függékben olvasható, a Hitel első megjelenése idején meghatározó jogintézményeket és Széchenyi hitelviszonyait bemutató tanulmányok, dr. Horváth Attila és Spira György munkái.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában tartott könyvbemutató sajtótájékoztatón Buday Miklós, a Széchenyi Alapítvány elnöke hangsúlyozta, a szerző reformkori gondolatai napjainkban is megérthetővé válnak ebben az írásban, hogy a saját sorsukon jobbitani akaró emberek a világon mindenütt erőt meríthessenek belőlük. „Az erős ellenáll, a gyenge kétségbeesik” – áll a mű mottójában, amit a Honunk szebb lelkű asszonyainak, „a polgári erény s nemzetiség védangyalainak”) szánt ajánlás követ. „Én azt szeretem hinni, hogy minden jobb lelkű ember – habár nem is sejtve – bizonyos vágyat hordoz a szívében, hogy magán, felebarátait és mindenben, ami őt körülveszi, szüntelen javítson. Ehhez a tökéletesebbhez való ellenállhatatlan vonzódás legszebb tulajdona az emberi léleknek, és amint halhatatlan része jobban s

jobban fejlődik, annál inkább nő s erősödik benne.”

S valóban, napjainkban is a szebbre-jobbra való törekvés kellene, hogy átségítse a megosztottság betegségétől oly régen szenvedő nemzetet. Széchenyi a „pénz-, kereskedés- s gazdasági tárgyak” fejtegetése szándékával kezdett e munkája megírásának, s mivé vált e szándék? Ahogy a kötetet bemutató Prof. Dsc. Gergely András történészismertető előadásában elhangzott: a vegyes műfajú, sokrétű könyv egyetemistáknak, gimnazista fiataloknak a jó bölcsséget adó kortörténeti dokumentum, máig ható tanulságokkal. Segít a lényegtűzésben, az elmélet és a gyakorlat összefüggéseinek felfedezésében, a hazaifásztatításában, s irányt mutat a civil társadalmaknak abban, hogy ne keressük a hibát mindig másban. Erkölcsi vértéztséget adó volta a hangsúlyosabb, nem politikai irányokban halad. Azt sugallja, hogy vegyük hasznát eszünknek, s a hatalmunkból kieszett múlt mellett itt jelenünkben a jövőnkéért is urai lehessünk.

„Csak a gyenge szereti önmagát, az erős egész nemzeteket hord szívében!” – fogalmazta Széchenyi a tudomány szereplőinek szánt intésűl. A Hitel azokra a témákra összpontosít, amelyek helyes gyakorlása jobb pozícióba helyezi az egyén és a társadalom működését, annak eredményeivel a belső lelki békéjét. Témai között szerepel a polgári erény és a kiművelt emberfő. Széchenyi István gróf a Berekesztől című fejezetben örök érvényű tanácssal szolgál: „Csinosítsuk értelmünket, terjesztük tapasztalásainkat, keressük fel a tudóst, társalkodjunk az elmehetetőssel, nagyobbítsuk könyvtárainkat, jutalmazzuk a tudományokban, művészetekben fáradozót, haladót – üljünk kocsi-ra, szálljunk hajóra, nézzük a világot – s emeljük hazánkat a dicsebb nemzetek sorából!” Napjainkban különösen fontos megfogadni, ugyanis ez a haladás záloga, nem a torzalkodás meg az acsarkodás. Aki e könyvet elolvassa, megtapasztalhatja, hogy az olyan Széchenyi formátumú és lelkületű emberek, akiken a nemzet jövője múltat, az egyén számára is képesek lehetnek boldogabb léttérre teremteni.

Gróf Széchenyi István: **Hitel mai magyar nyelvén, Logod Bt., Budapest, 2016, 400 p.**

ZSIRA LÁSZLÓ

Hej, színészet!

1. 1978 nyarán a gyorsvonat egyik nemdohányzó fülkéjében ültem. A fülke sarkában egy álmos férfi gubbasztott, aki az elshuonó táj melé messzegebebe fúrta a tekintetét. Kecskeném hátrában szóra birtam: Jeles András filmrendezőként mutatkozott be.

– Oh, ön pesti? – örvendeztem – Én is oda megyek!

Íljú poéta voltam és rímkovács; hátizsákomban új verseim lapultak. Vecsés környékén engedélyt kértem azokból néhányat felolvasni.

– Jók a versek? – kérdeztem elválásunkkor, a Nyugatiban.

– A verseidet még érlelned kell. Viszont ügyesen szavalsz! Nincs messze a Nemzeti, ugorj el oda Ascherhez és jelentkezz stúdiósnak – mondta Jeles András.

Elmentem hát a Nemzetibe, ahol Ascher Tamás helyett Bodnár Sándor jött le a művészbemutatóhoz, s fölívott egy kőc – enyvszagú terembe, ahol meghallgattok, megcséltattok – hátul a pódiumon.

– Hmm! – hümmögte a világ legszelidebb tanára. – Kicsit elkéstél, mert a létszám már betelt. Hm! Neked, fiatal barátom, beszédhibád van – s még egyszer jól megnézett magának – Te viszont éppen kellessz nekünk! Kevés az ilyen kisportolt, marcona katonánk.

Úgyhogy fölvettem a Nemzeti Színház színészkepző stúdiójába, fiatal leányok és hetike fiúk közé. (Legismertebb évfolyamtársam volt Ráckevei Anna. Ma színházigazgató Debrecenben!) Napközben tanultunk, este szerepltünk. Mi voltunk a nép, a csöcselék, az ór és néma pór. Tudásunkat a beszéd- tánc- és mesterségszókáor gyarapítottuk. Bodnár tanár úr délelőtti össztapolsít bennünket, és mi körbe álltunk őt.

– Csukjátok be a szemeketek – mondta, majd halk szavakkal dünnögyve terelte a gondolatokat, mintha egy asztaltáncoltatás médiumai lennének. Izmaink feszültségét szabadítottuk fel a testünkől, hogy annak görse ne tarthassa hatalmában az alkotóerőt. A mesterségszókának ez a gyakorlata engem tisztán hipnózisba ringatott, mivel Rákospalotáról bumliztam be a pesti dzsumbujba, s a belső szerveim még javában aludtak. Szatnyiszlavszkij színházelméleti művéből vettk át az *Érzelmi emlékezet* című fejezetet.

Remek színházelméleti mű, viszont elgondolkoztató, hogy az akkori magyar színházakban miért éppen Szatnyiszlavszkij koncepciója lett a rendezés irányelveinek a kánonja? Egyrészt azért, mert abban szerepel a „kollektív élménykeltés”, a „lélektani realizmus”, és még sok olyan színpadi elem, amely jól csengett a kommunista kultúr-

vezérkar fülének. Másrészt: Szatnyiszlavszkij a Szovjetunióban, Moszkvában rendezett. Tehát az ő módszertana csakis *pionír*, progresszív, élenjáró, forradalmi – *s tak gyádeje* – lehetett. (Iskolás koromban olykor eltűnődtem azon, hogy a kanálban a mélyedést vajon melyik *nagy* szovjet tudós találta föl? Micsurin, Oparin, Popov? Vagy tán azt is Liszenko?)

2. Amikor a Nemzetibe kerültem, a Színházon belüli széthúzás, Marton Endre és Major Tamás között, felkavarta a politikai vezetésben belüli elenteteket is. A rendszer ideológusai a Színház feladatát úgy határozták meg: *Működjetek! De a mi politikai, ideológiai, közművelődési és műsorpolitikai koordinátáink között*. Arra azonban senki sem számított, hogy Aczel György, és a művelődési miniszter, Pozsgai Imre, bizonyos koordináták meghúzása körül nem tudnak majd meg egyezni. Személycserék következtek. A Színház új igazgatója Nagy Péter irodalomtörténész lett, a kulturális élet egyik korifeusa, Aczel gyerekkori barátja. (A hullámos hajú, köpcös, elegáns férfi, zsebre dugott kézzel elmondott, halk és rövid bemutatkozó beszédéből, a kiváló akusztikájú színház nézőterének hátsó fertályában, egy szót sem lehetett érteni.) Leváltották a főrendezőt, Marton Endrét, menesztették a konok és félig vak Major Tamást. Helyettük érkezett Székely Gábor Szolnokról, Zsámbéki Gábor és Ascher Tamás Kaposvárról, ahonnan sok kiváló színész, mivel nem bízták a Nemzeti leharcolt *talpasában*, elhozták magukkal. A Nemzeti Színház hagyományai mellett ládászát török azonnal támadásba lendültek. (Pompás képzavar! Meghagynom!) Azt zúgták: *A magyar szellemi drámának fontos szerepe van a nemzeti művelődésben! A Nemzeti Színház maradjon a nemzettudat, a magyar nyelv és a nemzeti hagyományok letéleményese és továbbvivője!* A két tábor vezére, főnn a minisztériumban összecsapott, s az történt, hogy a fortélyos Aczel György váratlanul a nemzeti vonal mellé állt, annak tett engedményeket, úgyhogy azok a rendezők és színészek, akik a Nemzeti Színházba jöttek, néhány év múlva az onálló művészeti intézménnyé előlépett (budapesti) Katona József Színházhoz szerződtek, vagy visszatértek Kaposvárra. (Pozsgai Imre sem maradtatott *hajóskapitány* a Művelődési Minisztériumban, mivel – pártparancsra – átvezényelték a Hazafias Népfrent szélsősédes tavcskájára – *vitórlamesernek*...)

3. Gyorsan múlt az idő. Mi, stúdiósok, össze, egy felejtethetlen estének örülhettünk: meghívtak bennünket a Nagy Októberi Szovjet Szoci-

alista Forradalom 60. évfordulójára rendezett gálaestre! A Belsőminisztérium nagyertermében léptünk fel, ahol Volga-parti csaszutaknak zümögtek, tüzes partizánóttakat énekeltek Kálmán György és Molnár Piroska szavatainak a színeitében. *Szabaddá lett népek ö-rök szövetsége! a naagy orosz-ország nagy műíve e frígy!* Züm, züm. Zengett az ének ajkainkon! Produkciókat dörgő tapssal jutalmazta a tölgyfaleves, lampaszos publikum. (Magas beosztású tiszek nézték meg az előadást: kémek, kukkolók, hírszerzők, határőrök – és ősz zsaruk. Egyenruhájuk aranylő váll-lapján a sok csillag, mellkasukon az érme és rendjelek úgy csillogtak, mint potykán a pikkely.)

S vajon mit nem lehetett azon az estén „elfelejteni”?

A műsor után egy fehérkabátos pincér tornahabos, soknás, kaviáros! kocsonyával bevont sonka-, lazac! és száslmi-falatkákkal, franciasalátá kis kupacával dúsan megrakott asztalhoz kísért bennünket. Néhány duci és formás stúdiós-leány kivételével mindegyikünknek olyan horpasza volt, mint a sátoros more lovának... Rávetültek magunkat a színpompás kenyérekre és annak minden morzsáját elűntettük a hasunkban. (Bevallom: éheztem. Havi illetményem 500 forint volt, miközben az ágybérletet is fizettem. A színházzal szemközti hentesközért kondérban főtt kolbásza volt a reggelim, amit a körmöm közül faltam be. Délben a Fészekben ebédeltem, őt forintért, jegyre. Többnyire a „művész-menü”: grízgaluskás csontlevest és csuszpázt, feltéltet.)

Nagyon szerettem tanulni és szerepelni. Mégis... Hej, de vártam már a tavaszi lombfakadást, orgonavirágzást, a májst, júniust, az évad végét! Végre eljött, felvételizhettem a Színház- és Filmművészeti Főiskola színész szakán... S ott a színészi pályafutásom véget ért, mivel a harmadik rostán, a Főiskola fura úrnője, Thália Vas-utcai templomából: kipenderítet. (A pályára alkalmatlannak talált.)

Az eredményhirdetés után kivonultunk a suli elé, ahol a nagyon bús és letört stúdiós- évfolyamtársam, Zsiba Ági mellé sodródtam. (Tökéletes, földgömb alakú feneké volt, amely föléle a gömbölyödött, mint a Kalahári-sivatag bantu asszonyaié.) – Sebai, Ági... Csak egészség legyen. Gyere, ülj a nyakamba, ide! – csaptam magam fültőn, s négykézlábra ereszkedtem. Nyerítve nyargaltam el vele a Blaha Lujza térig, majd a büfeletől borozók útvesztőin átvergődve, gyalog botorkáltam hazáig.

Másnap? Vagy csak kedden? *Csálinger* lettem Budán.

SZABÓ FERENC LÁSZLÓ

Richard Lugner

Böröndi Lajos

Kölcsey

Jobban szeretted a hó fölött repülő

varjúcspatot,

mint fácnak felriadását a csalitisóban.

Régmúlt korok romjai fölött elmerengtl: milyen nagyszerű és esendő az élet.

S fájlaltad hogy az emberi nagyság

mivé lett,

Athén szétporladt, s Róma fölégett.

Nem idézlek, tanulságul ki elé is

állítódhatnál,

magad is kétségek között vergődő lélek.

Engem ma reggel a szánd meg

Isten a magyart – sor éget, s vélem

az áldd meg után elég nagy ütősnak,

kijózanítósnak. S dicső múltba nem réved

már ezután az ember, ennyi elég

szívének.

Pozsony túl harsány volt, lelkes,

Cseke túl csöndesnek találtatott.

Néha lehúzott, s boronghattál „kedvedre”

még életnek tűnt az élet.

Naponta eszembe jutsz. S ez így lesz,

amíg élek.

Bazsó András

Trakl

1. Ma megláttam egy lány

sápadt alakját.

A napját-vesztett ég volt ő,

a vakság.

2. A félelem újra lángol

A fákból

másvilági, áldott illat árad

Nyisd szét a ruhádát.

JELEK SZÁMUNK KÉPEI

Csak nemrég kopogatott nálunk SZIVÉRI BALÁZS. Beküldött karikatúrái nem csak technikail fekéződségről, de eredeti megközelítésről is tanúskodnak. Elve felfedezésével aktualizáltuk tematikáját: előző számunkban az államelnök jelötteket szólaltattuk meg, kikérvé véleményüket a népcsoportotikáról. Jelen számunkban – immár a választások 2. kimenetele után – arcépüket tesszük közé Szivéri Balázs karikatúristikus ábrázolásában. Az 1982-ben Szabadkán született művész tanult foglalkozása szakács, két éve él Bécsben, metró állomások takarit éjél. Jogos bizakodással ajánljuk őt, mint a jövő ígérteét olvasóink figyelmébe.

*) Részlet a szerző megjelenés előtt álló önéletrajzi regényéből

„Nem azé, aki akarja....” *

ALBERT GÁBOR kötete esszék, novellák, tanulmányok gyűjteménye, izgalmas rejtélyek feltárása, bemutatása. A XIX. századi Magyarország változást akaró és a múlt értékeit őriző, valamint a modernség és rugalmasság „elveit” magukénak valló személyek találkozásairól különös tanulságot tudhatunk magunkénak. A ma embere hogyan igazodik el, milyen értéket vall magáénak ebben a gyorsaságot, rugalmasságot, netán hajlékonyságot, de mindenekelött „profizmust” és kevésbé becületet értékelő világban? Vajon több a „*pölöskei inspektor*”?

Kit takar ez a név, hogy „**pölöskei inspektor**”? Kecskeméthy Aurélt, aki osztrák cenzor és kitartó Bach-huszar a XIX. században. A rejtély, hogy Kecskeméthy a Bach-rendszerben magas bizalmi állásokat töltött be, ugyanakkor a „Hivatal” időről-időre elkobozta leveleit, s tudniillik azt is, hogy „a Döblingben élő Széchényi kedvelt embere”. Mindemellett az 1848/49-es új idők embere: *a rugalmas és modern nemzedék képviselője*.

Illik-e rá, hogy hűség, hisz minden rendszert végigszolgált? Ehhez sajátos nézetet is kialakított: ideákhoz való ragaszkodás helyett a prakticizmus, elvek helyett a kiábrándultság jellemezte. Lojális volt az adott hatalomhoz, s szíve szerint mindig magyar maradt, de a 12 gyermekes családból származó, katolikusnak keresztelt Kecskeméthy Aurél „drasztikus bohózatnak” nevezte a 48-49-es szabadságharc forradalmi korszakát. „Ez Bachnak is tetsző muzsika volt”, hát még amikor Kecskeméthy azt is kifejti, hogy „az elmaradott provincializmus tiltakozhat az osztrák birodalomba való beolvadás ellen.”

Ki ez a rugalmas és modern ember? Kecskeméthy naplójában olvashatjuk 1852-ben: „Fiam keresztapjául Bachot kértem fel.” Előbb ugyan Bach sajtófőnökére gondolt, de „...aki mer, az nyer.” Nyert, mert Bach elfogadta a felkérést, de Kecskeméthy elfelejtette, hogy Bach katolikus, ő pedig házasságkötésekor evangélikussá lett. Így „Líviuszt nem lehetett volna katolikusnak keresztelni.” A terv nem sikerült, de 1855-ben rekatolizált. „A vallásváltás Kecskeméthynek nem esett különösen nehezére. Ilyesmiből – kortársaihoz hasonlóan – nem csinált lelkiismereti kérdést. A Bach-korszakban – mint minden abszolutisztikus rendszerben – az előbbre jutásnak megszokott és sokak által taposott lépcsőfoka volt ez.” (13.o.)

Példaul Török Jánosnak is ez segített, hogy megkapja a Pesti Napló szerkesztőségét, pedig 1852 végén a politikailag kompromittáltak névsorában szerepelt, ui. korábban Perczel seregében lett törzstiszt. Ezek közé tartozott Pompéry János is, mindketten a Tudományos Akadémia tagjai is voltak, akit beépített ügynökként tartottak számon. Kecskeméthy Aurél ezen tapasztalat alapján is írhatta Naplójában 1852 decemberében: **mindenki bolond, aki nyomorral küszködik, de kiváltképp az, aki elvei miatt.** „A vérbeli bachista nemigen törődhet elvekkel, a múlttal, nem hagyhatja, hogy a dolgok, mint a szerves természet, önmagukat építsék.” (15.o.) Kecskeméthy életében a lemondás nem tartozott a preferált események közé. Annál inkább az önismeret, a kejes önboncolás, ami nem egyéb kamaszos önimádatnál. A külső helyzet megítélésében nem téved, a tett embere – előbb tesz, utána gondolkodik. Gondoljunk csak Bach keresztapaságára.

Izgalmas párhuzamot állít elénk a szerző a zsidó Falk Miksával, aki Kecskeméthy szavaival „ő henyé tudós szenvedőleges, én az arisztokraták tevőleges politikájához szítok. ...Mint mondtam is neki kozmopolita forradalmi dogmáira: köztünk az a különbség, hogy én magyar vagyok, de te nem!” S ki Falk Miksa, aki tizennégy éves korában színházi tudósító, fordító, 1847-ben bölcsészdoktor a pesti egyetemen, 1861-ben Deák Ferenc ajánlatára az MTA tagja, s 1866/67-ben Erzsébet királyné társalgója.

S milyen Kecskeméthy Aurél magyarsága? Naplójában 1856-ban a következőket jegyezte: „inkább vagyok magyar, mint cseh vagy német, de mindezekelőtt az ausztriai birodalom polgára vagyok, s csak mint ilyen vagyok magyar.” „...magyar politika nincs, mert nem volt soha; csak ausztriai politika létezhetik; a közbirodalom szolidáris jóléte...”

Egy évvel később Török János, aki Széchényi legközvetlenebb környezetéhez tartozott, felkérte Kecskeméthy Aurélt, hogy a legnagyobb magyar szeretne találkozni vele, de ha elmegy, elővigyázatosságból úgy mutakozzon be, mint a *pölöskei inspektor*. „Kecskeméthynek ez a találkozás önigazolást jelent, jobban mondva politikai magatartásának igazolását. És a pölöskei inspektor ezt méltán így érzi.”

S miért hívatta magához Széchényi a rendőr komisszáriust? Mit ad Kecskeméthy szájába: „hogy

nemzeti fennmaradásunk csak az ausztriai birodalom fennállásában van biztosítva...”

Hm... Az elvek igazi fedezete a jellem, de ahol nincs jellem, ott csak vélemény van, mely soha nem hasonlik meg önmagával. 1860. március 3. házkutatás Széchényinél, április 8-a Széchényi öngyilkossága. A végeredmény Kecskeméthy Aurél március 3-án azonnal a rendőrminiszterhez ment. Állása megszűnt, besúgásra, amit aljamunkának tartott, nem vállalkozik, de a cikkírást ésszerű alkalmazkodásnak tartotta. Magát így jellemezte: „Nagyon demoralizálódtam egy idő óta. Látom, hogy a jellem és a meggyőződés mártírjait kinevetik. Senki sem becsüli többre. Sőt kevesebbre, ha nincs állás, befolyás, hatalom.” Albert Gábor következtetése: A hatalom és a nemzet talmi kompromisszumának korszakában az opportunizmus az erény ruhájába öltözött, a siker és a megalkuvás szinte elválaszthatatlan a. A felső réteget átható demoralizálódás pedig lassan megfertőzte az egész társadalmat. (29–30. o.)

A profi és az amatőr esszében az 1861. március 7-ei esemény két szereplőjének: Teleki Lászlónak a múltját, aki öngyilkos lett, és Tisza Kálmánnak a jövőjét ismerhetjük meg, akit ugyanezen év április 19-én az országgyűlés alelnökének választottak. **Micsoda idők az önkényuralom súlyos évei után? Mindenki változást akar!**

Úgy gondolom: inkább férfiaknak való mulatság, ahogy Albert Gábor bemutatja az egymásnak feszülő ellentéteket, melyeket inkább fűt a karrier, mint a bölcsesség. Deák szavai hatnak ránk talán megszívlelendő erővel: „*Izgatott időben könnyebb az indulatok árját követni, mint azt a hon érdekében lecsillapítani.*”

Nemzedéki különbség, hogy az újonnan jöttek – mint a 31 éves Tisza Kálmán – nemigen tudnak mit kezdeni a nagy nemzedék egyik legnagyobbjának – a 27 évvel idősebb Teleki László – erkölcsivel?

Tisza Kálmán a jövő embere, elveihez az elvtelenség árán is ragaszkodik, vérbeli profi politikus. Míg *Teleki László*t „amatőrnek” nevezik, aki nem tudott különbséget tenni a politika és a magánélet erkölcsi normái között. (Teleki levelét idézi Albert Gábor, amelyben párbajra hívta ki Haynaut.) Teleki a reformkor embere, a régi kor, a régi erkölcsök gyermeke, azon koré, melyhez Tisza Kálmán miniszterelnököt (1875-1890) sem a tapasztalás, sem va-

Im Memoriam PFITZNER RUDOLF

Pfitzner Rudolf okl. pszichológus és pszichoanalitikus 2016. április 13-án, két nappal 86. születésnapja után családja körében befejezte földi pályafutását.

A magyar forradalom és szabadságharc kitörése után négy nappal, 1956. október 27-én szabadult a börtönből, és nyomban csatlakozott a Práter utcai iskolai támaszponttól küzdő szabadságharcosokhoz.

November végén sikerült Ausztriába menekülnie. Bécsben pszichológus-hallgatóként folytatta egyetemi tanulmányait, miközben másfél évig a Nemzetőr című lap munkatársaként dolgozott. A müncheni egyetemen tanult tovább. 1959-ben a bajor fővárosban feleségül vette Horváth Jolánt. Házasságukból négy gyermek és nyolc unoka származik.

Az 1956. október 16-án Szegeden megalakult Magyar Egyetemek és Főiskolák Egyesületeinek Szövetsége (MEFESZ) leverése után, a nyugati emigrációban a sajtó hasábjain, a nemzetközi diákéletben munkálkodott. A Magyar Pax Romanában nagy lelkesedéssel támogatta a katolikus egyház reformtörékvéseit.

Hamvai örök nyugalmat találtak április 27-én az ottobrunni temetőben.

KÖNYVJELENTÉS

Különös könyvet olvastam a minap – szerzője Demeter József - dokumentum jellegű novella-regénynek nevezi. Címe Csingeráj, alcíme Szeretem a cigányokat. Furcsán érdekes; szociológiai ihletettségű, néprajzi jellegű gondolatok lengik át az egész írást, szinte szikrárt vet a hősök lelki és fizikai létének őszintesége. A könyv szerzője fiatalságának korai éveit Magyardellőn egy erdélyi, maros menti településen töltötte harmóniában az ott élőkkel magyarokkal, cigányokkal együtt. Ezt a különös vegyes emberi világot körülöleli a muzsika a tánc az élni akarás, megmaradni akarás belső kényszere – közben tanúi lehetünk a szerző egyben főhős felnőtté válása kinjának, gyönyörűségének, tapasztalatgyűjtögetésének ebben az amúgy is kemény falusi életben, melyet ráadásul beárnyékol a kötelező, mindannyiunk által hallott, néhányunk által magyar honban is megszenvedett tagosítás, mellyel kezdetét vette a kelet-európai földműves társadalom vesszőfutása, felbomlása, szétesése. Az alkotó úgy beleszületett abba a tájba, hogy akárhová veti a sors gondolatban, zsigereiben megmarad olyannak amilyen. Ő igazán tudja, mi mindenre képesek ezek a népek, mert hitük van. Hisznek Istenben, hisznek a hitben, még önérejükben is abban az önéreben,

mely a hitet táplálja. E hit letéteményese Csirkulya az esőcsináló – számomra a legistenesebb cigányember, sámánok ükunokája. Erkölcsi tartása olyan szívós, hogy abba hal bele aminek szenteli magát, esőt hozni a szárazságtól fuldokló falura. Mi mai olvasók, ezeket az adottságokat már régen odahagytuk, el is feledkeztünk róluk. E sorok olvastán döbbenünk rá, mennyit is veszítettünk hitünk erejéből idők folyamán. Ha valaki valami ok folytán itt-ott csak belekap a szövegbe, számára is maradandó emléket jelenthetnek hasonló sorok, nem kis számban : „a Maros égneik támasztott fénytükrei”, „égig érő nyár sárgallott”, „vigyázó szemek keresztützében pipacsolt a parázs”, „néma réztányér a Nap immár leszentülőben” de említést érdemelnek az általam és – gondolom – sokak által nem ismert kifejezések, melyek belesimulnak a szövegbe, hogy még varázslatosabbá tegyék az olvasmányt: pisolyog, eregel, bárofor, elszottyantott, haplásság, sifitelés, ciglízés, stb... Demeter József számára a próza dallamba, versbe megy át s ha az olvasó ismeri az erdélyi szépirodalom vonulatát, e műben megtalálhatja a méltó folytatást.

Demeter József: Csingeráj. Hungarovox Kiadó, 2015, 353 l.

S. CSOMA JÁNOS

VITÉZ BALOGH ÁDÁM FŐHADNAGY, GIMNÁZIUMI TANÁR 95 ÉVES

v. Balogh Ádám valamennyiünk „Ádi bá”-ja a Felsőausztriai Magyarok Kultúregyesületének és a linzi „Árpád” Cserkészszapathnak alapító tagja. Évtizedeken keresztül Kultúregyesületünkben alig volt év, hogy ne tartott volna magas színvonalú irodalmi vagy történelmi előadást.

A Ludovika Akadémián 1942-ben főhadnaggya avatták. A fronton kétszer sebesült. A háború után mint a kommunizmus és a szovjet megszállás elleni csoport vezetőjét letartóztatták és 25 évi börtönre ítélték. Hat és fél évet töltött szibériai munkatáborokban. Előbb még a hírhedt magyar katonai, politikai börtönökben raboskodott, ahol a szemükbe mondták, hogy „Tudják meg, hogy a maguk csontjairól sem kell elszámolnunk.” A Taigában egy orosz táborparancsnok így szólt: „Nekünk nem a

munkátok kell, mi a kínlódásokat akarjuk látni!” Visszakerülve a budapesti börtönbe őt is az 1956-os szabadságharcosok szabadították ki.

A Bad Ischl-i állami gimnáziumban közel 30 évig tanított testnevelést és orosz nyelvet. Szertornászai a legjobbak voltak Felső-Ausztriában, oroszul tanuló diákjai a nyelvolimpiáson díjakat nyertek. Az osztrák tanügyi hivatal a „Silbernes Ehrenzeichen”-nel tüntette ki.

2010-ben Dr. Pühlinger tartományfőnök „Kulturmedaille” kitüntetésben részesítette.

Dr. Orbán Viktor első miniszterelnöksége alatt, Dr. Sólyom László államelnök a „Szabadság Hőse” emlékérmét adományozta Ádi bának.

Vitéz Balogh Ádám tanár úr tagja, lovagja több nemzetközi lovagrendnek: Szent Lázár

Rend, Szent György Lovagrend, Szent László Lovagrend.

Törzskapitánya a történelmi Vitézi Rendnek, amely őt a legmagasabb kitüntetésre méltatta, amikor megkapta a Lovagkeresztet és az Aranygyűrűt.

Idős kora ellenére kiváló szellemi és testi frissességnek örvend.

Bad Ischl-ben rendszeresen részt vesz az érettségi találkozókon, ahol nagy tiszteletben és megbecsülésben részesítik egykori diákjai.

Évente többször meghívják Magyarországon tartott jubileumokra és koszorúzásokra, ünnepi szónoklatok megtartására.

SIMONFFY ERIKA
a Felső-ausztriai Magyarok Kultúregyesületének tb. elnöke

lamiféle elvi meggondolás nem fűzte. Teleki 1861. március 7-én este a jövővel találkozott; szembe kellett volna Határozati pártjával menni Deákkal. Számára ez teljesen idegen volt. 1861: öngyilkos Teleki László és Széchényi István.

Ceterum censeo! *A múlt alapos ismerete nélkül a jelenben is csak bolladozunk.* Az ember önazonossága tudatára, története során ébredhet, vagyis igazi védelmet, páncélt, hajlékot egyedül a történelem, a történelmi tudat adhat. Nem mindegy, milyen múltat birtokolunk, mi az örökségünk: tudatos történelemhamisítás, vagy nemtörődömségből az igénytelenség szabadságának égíse alatt, mint például 1999-ben a Fialat történészek folyóiratában olyan munka jelenhetett meg, mely egyoldalúságával ugyancsak történelemhamisítás.

S mi a megoldás? 1989-cel formailag új korszak kezdődött a magyar történelemben. A sors létrát nyújtott megmentésünkre a „farkasverembe”. Kikászálódunk... S tántorgunk ma is a farkasverem peremén vagy sikerül mindent újrakezdenünk, összefogva talpra állunk?

*) Gondolatok **Albert Gábor** József Attila- és Kossuth-díjas író: **Profik és amatőrök, Esszék és eszmék**, című könyve alapján (**PONT Kiadó, Budapest, 2013, 144 oldal**).

KOVÁTS-NÉMETH MÁRIA

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at
www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:

Zentralverband Ungarischer Vereine u.

Organisationen in Österreich.

A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodzsóni István (Szabadka), Borbándi Gyula † (Budapest), Czellár Judit (Genf), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovátsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), K.Lengyel Zsolt (München), Martos Péter (Bécs), Papp László (New York), Piri Zoltán † (Utrecht), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szabó A. Ferenc † (Budapest), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Radics Éva, Rumpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT57201110000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 3000,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1.50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew ReKay, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com

Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-5154287.

E-mail: melindakonya@hetnet.nl

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotrade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 –

Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária, SK-821 01 Bratislava, Datelinova ul. 9, e-mail: marcsa@live.com Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Bt.
H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.